

૯૧૨૮૦

કોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ
૧૫૫૬

કોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ
નાલ ભાઈગ કર વ્યાસ.

સંગ્રહ
કોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.
ભાગ ૧ થી ૪

૧૯૧૧

૧૦ સેપ્ટેમ્બર ૧૯૧૧

કોમલ આઠ આના.

કુરુત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
તેની કૌપીરાઈ ન મા
૧૧૨૮/૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૨૮૭ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ હોનોગ્રાફ ગાળગણગર-૧૯૫૬

વિષય દે- : ૨-૪૨૧

—જગપ્રખ્યાત ગુરુજીનો અમૂલ્ય ખજાનો—

—સંગીત:—

ફોનોગ્રાફ ગાયન

સંગ્રહ.

ભાગ એકથી ચાર સાથે

“કોપીરાઈટ”

પ્રગટ કર્તા

બુકસેલર, માણીલાલ બાઈશંકર વ્યાસ,

૬૦ સ્ટેશનરોડ-સુરત

આવૃત્તી ૧ લી

સન ૧૯૨૪

ક્રિ.સં. ૨૦૮૩

સુરત, ગુજરાત

કૃષ્ણ-અરીત—“ગોપી અને નાનુડીનો સંવાદ.”

ગોપી-નાનુડી, તને કેમ ઉતાવલ આવી છે !

નાનુડી-ઉતાવલ કેમ ન હોય, પલનવું છે !

ગોપી-તુ કેને પરણીશ ? નાનુડી-તમે જેને પલનશો તેને.

ગોપી-તે શુ, અમે બધી એક વરનેજ પરણીશુ, તે શુ તુ બધાન પરણીશ ?

નાનુડી-તમે બધી એ માલા વરને પલનશો ?

ગોપી-તારા વરનું નામ શુ !

નાનુડી-તે તુ કે'ની ? તાલા વલનુ નામ પહેલું !

ગોપી-ભલે, “ કેડે પીતાબર માથે મોર, હું માથું માખ ભુનો ચોર ”

નાનુડી-એ તો મારો કાનુલો, અલી તાલો વલ ?

ગોપી-“મને ન જોઈએ રૂડો રૂપાળો, હું માથું વર એકજ કાળો ”

નાનુડી-એ તો મારો કાનુલો ! વાડ રાધા તારો વલ !

રાધા-“ મેં મનમા માન્યો ભરથાર, કઈ એક બંસી બબલનહાર ”

નાનુડી-એ તો મારો કાનુલો, વાહ વાહ, વાહ વાહ, બધીને કાનુલો વલ જોઈએ છે કા ! હા કાનુલો તો એવો બહાલો બહાલો લાગે છે ! (ગાયન)

રાધા-બાઈ રે શામળીયો, લાલ છે લટકાળો, (૨)

રૂપાળો એ તો લાગે મતવાલો, મને લાગે બહાલો-શાં

છેડો મારો પકડે છબીલો, છાનો રહી છોગાળો-(૨)

પેલો મધુર મોરલીવાળો, (૨) શુ જોરથી આવ્યો,

છબીલો રસીક નંદલાલો-હું પરણી કાનડ કાળો, (૨) શાં

રૂપાળો એ તો લાગે મતવાલો, મને બહાલો,-શાં

—:સંગીત:—

ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

અહુદ્યાબાધ—

મને એવો પરણ્યો ભાવે, બોલ્યુ સાળે લાડ લડાવે,
નોકર થઈને નમતો આવે, લાગે પાય, પાય, પાય,
મને ગમતા વસ્ત્રો લાવે, હીરા મોતીડા મગાવે,
પ્રેમે પ્રીતિરસ પીવડાવે, ચિતડુ ચાય, ચાય, ચાય,
મીઠી ખસી હુ—એ મણીધર, મધુર નાદપર ડોલે,
નયન ઇશારે થનથન નાચે, ખમા, ખમા, કહી બોલે,
નમતો જાય, જાય, જાય.

{ ભલે મેઘ એ હોય શ્યામ હુ, વીજળી થોડી થોડી
કામણગારો કૃષ્ણ, ગણીને, ખનુ રાધીકા જોડી—
જુગતી થાય, થાય, થાય.

{ ઘોળે દિવસે રાત્રીકડુ તો, હાથ હા જે કરતો,
ખની દીવાનો રૂપ રંગમા પાછળ પાછળ ફરતો
હંક હોવે ધણી, તો તેવો જોઈયે, લાગે પાય, પાય, પાય.

અહુદ્યાબાધ—

રાજ સમી સાજના આવજો, રાત્રી, રાત્રીપર ખગતો,
મીડા મહેમાન આજ આવજો—સામી૦
પ્રીતિ સરવરની પાળે પાતળીયા
અમીરસ પીજો પીવરાવજો—સામી૦
કાયાને ક્યારડે ખેડે કસ્તુરી
લહેરખડા લુટજો લુટાવજો—સામી૦

આનંદ લહરી—

હું છું નખરાળી નાર, આમું ન જોશો લગાર—હું છું.
નખરાએ કંઈકને ધાયલ કર્યા છે, મૂર્છા પામ્યા છે હજાર—હું છું.
વાકી લખ્ખર મ્હારી કામણુગારી, નેણ જાણે ખજરની ધાર—હું છું.
—રહામુ જોશો તો પોક મુકી રોશો, બનશો બે અક્કલ ગમાર—હું છું
મુદ્રા પ્રતાપ—

બહુ ધીરજના ફળ મીઠા બેન, ધીરજના ફળ મીઠા છે,
કહે ઋતુ વિણ ફળ કયા દીઠા, બેન ઋતુ વિણ ફળ કયા દીઠા છે.
તરવર તહા તરવરની છાયા, કંથ તહા કામની ની કાયા,
જન બહુ મથન કરીને થાકે, ઉતાવળે આંખા નવ પાકે
મન કરીએ ન અજાઠ બેન—ધીરજ.

અલ્પ્યાખ્યાય—

પીટયા મરજો મા ને બાપ જોડયુ કજોડલુરે
મુવા મોટા ઘરમા આપ જોડયુ કજોડલુરે
રગ ન જોયા ઢગ ન જોયા જોયુ ન રૂપ કરૂપ
કાળમીઠને આપી કપુરી કરમે લખીયો કુપ
મને વળગાડયુ એ પાપ—જોડયુ કજોડલુરે
મુકયો કાળજડાપર કાપ—જોડયુ કજોડલુરે

માલતી માધવ—

લ્યો મુદ્રી મુમનની માળા, જઈ કહેજો પ્રણામ અમાગ,
માળા નહિ પણ વરમાળા, મુદ્ર વગર એ શરમાળા

નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ
નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ નિર્મલ

કામલતા—

ઉંઠાવો નખરાંના ટકા હજાર ! તું તો નાનકડી નાર,
બનીમોટી સરદાર-શી, બેબનની બહાર, બઉં બલીહાર. (૨)
પંલકોના પાંચ લાખ ખ્યારી રૂપિયા,
તારા નયણોના નવલાખ પુરા, હા-તારા નેણોના,
પતળી કમર વાહ, નાભુક ઉમર વાહ,
મોહી તુજ મચકે કમર કેરે લચકે, ખ્યારી તાબેદાર, તારા નખરાં-

નિલમ માણેક—

ઉપકાર અનુપમ થયો સુન્દરી, દે....બદલો કિરતાર,
સત્કાર-વિચરીએ-કેમ અતીથીનો, જે છે આધાર
“વસ્તુ” કરતા વહાલ કિમતી છે” (કાડી તે શું કિમતી રતી છે).
કાડીના બળપર સૃષ્ટિનો, છે સઘળો આધાર....ઉપકાર.
(કાડી શું દિવાદાંડી છે) ગૃહવનની સુખ હાડી છે,
બેકસ, યુ વેરી મચ—ગુડ બાય.....ઉપકાર.

સાગર સરીતા—

કુવાર રહેવું ઘણું જ સાફ બળ્યું પરણવાનું, કાકાજી બળ્યું પરણવાનું,
સારો ધણી બે નહીં મળે તો જુગ જુગ રડવાનું;
કાકાજી જુગજુગ રડવાનું.
પ્રેમથી રમાડું તને બહાલી હંમેશા ખાલી તું શીદ અકળાય;
ઓ બહાલી ખાલી તું શીદ અકળાય.
લાણીયા દીકરા મુગો મરી રહે નહીં તે દુઝેતો થાય;
ઓ કાકા તમારું નખોદ બાય.
મેનાં તું ક્યારે હવે મારી થાય...નહીં તો...કુવાર ૦

બલીશબ—

છેન કહેતા છકેલી, રગીલા મને છેને કહેતા છકેલી,
હુ તો જોખનમાં ઘેલી બનેલી—રગીલા મને.

બાગબગીચાની સ્હેલ બહુ સુદર, બણે શું ઘરમાં ગોંધેલી,
બદામી હલવોને ધારી જલેખી, તાણ તાણ ખાઈ પહેલી—રગીલા.
સાડીનની સાડીઓ કસખી ભરેલી કેર, સ્વપ્ને નહિ કોઈએ દીઠેલી;
પોલકા ને ચોળીઓનો પાર નહિ મારે, લટકેથી લુટી લાવેલી—ર.
નવમેરા હાર સાચા મોતીના સુદર, બગડીઓ માણેક મઢેલી;
લુભણા ને ઝુભણાં લાડવઈ પહેરતી, વિદ્યા હું પાકી ભણેલી—રગીલા.

ચંદ્રકોર—

પડિતણ ચાલ્યા કાશીથી ઠગનુ આગ્યુ ગામ,
“ફર તો કહે ફર” અર્થ ન જણ્યો ખોયો માલ તમામ
આજ કાલનો જીવો જમાનો મોટું રાખે માન,
કહે સુધારો “ફર” નહિં સહમજે બધા તાન મસ્તાન.
પહેરે ઈશ્કી કપડા ચરમા તેજ ભણેલો છે !
નહીં આચારે સમજે તે ધર્મી બનેલો છે !
લપકામા નહીં સાર જરાપણુ, ભણ્યો ખરો’ને ગણતો જાય,
તેજ સ્હેજમા પાર ઉતારે, ભણે ગણે જય જય જય થાય.

છત્ર વિજય—

લ્યો કોઈ પુલ લ્યોરે પુલ, માલણુ મદ્દેલી અહીં આવી,
પુલડા રશ ભર સુંદર લાવી, મન માને તો ખરચો મુલ—લ્યોઃ
જીર્ણ, બર્ણ, ચંપો ચંબેલી, પુલડા સર્વ સુવાશી,
સુલાખની તો વાલજ ન્યારી, ખીલેલી છે, પાખડી ખાસી,—
લ્યો તપાસી—કરશે મનડુ એ મશગુલ—લ્યો.

માલતી માધવ—

ભાણી મારાં ડાઘા ડમરા, શા માટે શરમાવો, તમે શા માટે રીશાવો,
ઓ નાની નણ્ણલ આવોઆ કોણ ! .. .તારો પ્રાણ !
હવે શા માટે શરમાવો (૨).... ..ઓ

પૃથ્વી પુત્ર—

માળ મોતીડાની મોંઘી મંગાવળે, કથ કોડીલા કંઠે પહેરાવળે
ચોળી કસુબી રંગે રંગાવળે, સાડી સુદર શરીરે સોહાવળે
હોંશીલા હીરાની બગડી બનાવળે,
કોમળ કર કુદનને કકણે દીપાવળે
હાર હીરા માણેકે મઠાવળે—માળ.

નીત્ય મીઠ ભોજનીયા ભાવે જમાડળે
આછાં આછા પુલડાની વેણી ગુઠાવળે
સદન વીજળીની ભેતે સોહાવળે
મીઠા ભેખનનાં બળુ ખવરાવળે—માળ.

મા સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—

હુ આવો ન આ આવું, આવતુ થયુ તેવું, તેવાતુ થાશે કેવું,
તે હવે છે ભેયા જેવુ, દુનીયા દોરગી દુનીયા દોરગી, બાપા બોરગી.
સુરત સ્ટેશન પાસે પરળે, પુરેપુરે ગભરાયો,
પુરેપુરે ગભરાયો, ત્યાથી ગલ્લેમદીમા આવ્યા,
ઝટપટ ઝાપામા થઈને જતો, ભાગોળે ભટકાયો—દુનીયા દોરગી.
ખપાટીઆ ચકલા, ગોપીપુરા થઈ, નવસારી ભાગોળે ભરાયો,
ત્યાથી સપાટો સીધો લગાવ્યો, દડબડ તાપી કાંઠે દેખાયો.
ત્યા પછુ ઘણો અકળાયો, ત્યાથી તે અહીંયા આવ્યો,
ગાડો મનમા આવ્યું તે ગાયો—દુનીયા દોરગી.

મુર્ખ કુમારી—

સોહામણી સ્વર્ગની વાટ એકદીન સોહાવળે હોરાજ,
રસિલા અમરાપુરીના ઘાટ, એકદીન સોહાવળે હોરાજ.
મૃત્યુલોકના મનુષ્ય કયા, કયાં અમરાપુરી ઘાટ,
અઘટીત-કહો એ કેમ બને વસમી વીકટ એ વાટ.
મુગટ મણી તમે રાજ સદનના, પારીજાત તમે નંદનવનનાં.
રાજવશી દેવાશી રસીકવર, પ્રિતજ્યોત પ્રકટાવી પરસ્પર;
મેળવવા અતરમાં અતર, સ્વર્ગ અમારૂં સોહાવળે હો રાજ.

૨૧” માંડલીક—

અલી ગાલો ગુલાબ તુલ્ય તારા, સલાળ જરી બાળા,
ભોગી મધુકર બે લોભાશે, ચુબન આશે આવશે પાશે,
((“એમ” હા) રસિલાની લુટાશે પુલમાળા—સંભાળ જરીબાળા
—જાઓ બહેની મને ના સતાવશો, સ્મિત પુષ્પે વહાલમને વધાવશો.
થા કંઠ આબૂષણ થા !—જા, જાણી જાણી તને જા,
ડખદેશે ગાલે એ રસાળા, સલાળ જરીબાળા

મીનળ મુંજળ—

હું છું કન્યા કુંવારી મને પરણ્યાના કોડ ! બહેન પરણ્યાના કોડ—
મને મળશે મનગમતા રે કોઈ રસીલાની બેડ,

પછી સર્વ કોઈ કહેશે સુંદરી !

લાજ કાઢુ લટકેથી હું વળી !

—હજી નાની છું બાઈ, શાને કરતી માથાફેડ, બાઈ કરતી માથાફેડ !

હું છું નાની એવા વર લાવું, જેમા નવ કાઈ ખોડ !

બહેન જેમા નવ કાઈ ખોડ—હું છું.

એક જ શુભ—

મને ભોળીને ભરમાવીરે મા, કેમ કડું !
 અણુસમભુને ફેસલાવીરે મા, કેમ કડું !
 મારી પાસે પાસે આવે, છાની વાતો સંભળાવે,
 માડ દીલ લલચાવે, પેલો ગરજી,
 પ્યારી કહીને બોલાવે, એની પાસે કેમ ફાવે,
 એતો સાલળે ન એકે, મારી અરજી,
 છાતી-માં-તો અરરરરર અરરરરર થાયરે મા કેમ કડું.-મને.
 એના મોઢાની મીઠાશ એ તો જાણે નાગપાશ,
 પછી હોય કે ન હોય મારી મરજી,
 કહે પરાણે એ પ્રીત, એતે ક્યાંની હશે રીત !
 થઈ જશે ઘરાર મારો વરજી !
 છાતી-માં-તો, થરરરરર થરરરરર થાયરે મા-કેમ કડું !-મને.

શુદ્ધદેવ—

જેયો સાળો ડહાપણનો જાંડાર, હા હાં, મોટો કર્યો વેપાર; (૨)
 બની ઠની ચાલ્યો ભર ચૌટામા, પૂછ્યા ભાવ બજાર હાંહાં.
 કહે છે ખરીદી લાવ્યો ભાજી, છે સુદર ને વળી તાજી,
 ના તજે તોયે પતરાજી, કરી અઢલ તણી હસજી,
 -કરો મશકરી, લલે પરાક્રમ જો જો ખીજી વાર (૨)-જેયો.
 મલ્યો દલાલ પુરો પાજી, એણે બગાડી બધી ખાજી,
 હવે બુદ્ધિ બતાવુ ઝાઝી, જેથી બજાર ઉઠે ગાજી,
 કોણ પછી કહેનાર મને છે, ઘરમા માખીમાર હાં હાં (૨)
 હું શીયારીથી બની જવાના, મુનીમ હડફાલાલ હા હાં (૨)-જેયો.

અરુણેશ્વર—

તમે જો જો ન વાયદા વીતાવજો, પીયુ પહેલી પેસે જરમાં આવજો.

હાર તોરાથી સ્વાગત શોભાવજો—પીયુ.

સિલ્કની કીનાર કોઈક વાયલ આછેરાં,

કોઈક નવા નાટકના અચ્છા ઓપેરા,

થોડા દેન્ડબીલ હેરઓધલિના લાવજો—પીયુ.

એક હારમોન્યમ પેરીસનું લાવજો,

આવવાનો તાર મને આગળથી આપજો,

તમે સામા સ્ટેશન પર સીધાવજો—પીયુ.

વિર કેશરી—

આપ પાપડ વાડીમાં પધારજો દહેરીલાલ,

મદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે.

રગરંગીલા ચાલ મારી પાડોશમાં તુલસી ક્યારાનું નીશાન છે.

છબમાં, તુલસીના ઝાડનું નીશાન છે—દહેરીલાલ.

અખડ ને અભગ આજ સાજ પહેલા પધારજો

હડતાળવાળાનું તોફાન છે, જખડ હડતાળવાળાનું તોફાન છે—દહેરી.

જોખમ ભરેલું કામ પુરી પચાત છે, ધાસ્તી છે આક્રમતા

જાન છે, મારા બાપ ધાસ્તી છે—દહેરીલાલ.

સરોજની—

છે ધરતણું હરીબેલી ! ધરમ જતન જે કરશે તે તરશે,

અંતે સતિયાને જય મળશે, પાપીનો પ્રભુલ ક્ષય કરશે—છે ધરમ.

સાખી “વિના ધરમ. ધનધામ ધરણી ખર ઉપાડે ભાર,

“ધિક્કાર પામ્યો શ્રેષ્ઠ પદવિ, સત્ય વિષ્ણુ સ સાર.

લખપતી થશે, કોડી ન મળશે, લઈ પાપ પોટલો પરવરશે—છે ધરમ.

માલતી માધવ—

ચાલ ...ચાલ ...ઓ અલબેલી, વળી વળી પાછુ જુવે શુ પ્રેમઘેલી.
 તારા ઉરમા આનંદની હેલી, સાહેલી, તારા ઉરમા આનંદની હેલી,
 મળ્યા હવે ભેગાં, ચ'પો ને ચ'પેલી .. . ચાલ ચાલ
 મારા પગના ઝાઝરની ખીલી, વારે વારે પડતી ઢીલી;
 (ખિલો જેવી ઢીલી, એવી તુ એ છે હડીલી, હવે ચાલ ?)
 (આ, આવિયે છીયે) ચાલ.

મુકન્યા સાવિત્રી—

હું નથી એવી ભોળી (૨) હવે તો રહીરે,
 પાવરધી થઈ પુરી, મારી જોડ જડે નહી ખોળી-હું
 નિત્ય કળ્યા કકાશ કરી, ઘરમા સળગાણુ હોળી,
 -પ્રસંગ આવે પરખાસે ખાઈ, તુ ગળાણુ કે ગોળી-હું
 ભલે ભાયડો ભીખ માગે, ખાધે ભેરવે જોળી,
 આપણે તો ખાઈ ઘીમા ઝખોળી, ખાઈએ ખીરને પોળી.-હું

એ'માં-શુ !—

છે સમજ સમય બળવાન, ફેરવે ફેશનનું એ સુકાન-છે
 કસકસતી કંચુકીની તો, પ્રમદાએ કરી લુસ ખાય,
 પારસી જેવા પોલકા, ત્યા તો આવ્યા ફેશનમાય
 ટકાઉ રેશમી સાડી સુંદર, બોયકોટ થઈ ત્યાય,
 સીફેન ને એ સ્થાન મળ્યુ, જેથી સર્વાંગ દેખાય
 અખડ કેશકલાપ ચિન્હ, સૌભાગ્યવતિનુ ગણાય,
 આજે ખાલ કપાળ ઉપરના, સેલુન માંહી કપાય
 પવન તેવી પુઠે, નહિ કંઈ હાણુ-ફેરવે.

અત્રવિજય—

આરીષ ખાપુ આપો, અહીંઆથી વળે માપો,
મારા રાજ ચાલાકી આનું નામ છે.—
તાલ કેવો કીધો ? ભગલા દગો તેં દીધો,
આ સિંહ તણા ચાલાકીથી શીકાર પડાવી લીધો—મારાં
ભોગ લાચ્યા મારા, મેં ભગલાને ઘરમા ઘાલ્યો,
ગોટાળો ગભીર કર્યો, ને ખુલખુલ આ લઈ ચાલ્યો
(વાહુરે મારા બહાલા-લટકાળા લહેરી લાલા)
કેશર શીદ કરો છો ચાળા ? તમને લઈ જાય મોટરવાળા—મારાં

રાજતિલક—

બની ૧ મુખાઇની શેઠાણી, હુ મોટરમા ફરૂ,
તુ પહેરે ને આ ખાદી, તો હુ કખુલ કરૂં,
ખનુ પાટણની પટરાણી, રે હુ મોજ કરૂં—બની
ઘોડા ગાડીઓ મગાઉં, વાડી બગલા અપાઉં,
પણ ખાદી તો પહેરાઉં, તને મંજરી
સાડી ફેશનેબલ લાવો, મ્હારૂં મનડું મનાઓ—
બળી એરોપ્લેન મગાઓ, આપી વરદી
ઉડે અદ્ધર સરસર રસરસર જાયરે હુ તેમા ફરૂ—બની.
પહેરો હોસે હોસે ખાદી, પ્યારી એમા છે આખાદી,
મળે આબદી ને જાય ત્હારી શરદી,
પૂરો મ્હારા અલિલાય, માનો મ્હારી ફરમાશ
મ્હારૂં દિલડુ બનાવી દીધુ દરદી—
હૈ—યા—માં—તોખરસર રસરસર અરસર રસર થાયરે હુ કેમ કરૂં—બની.

કુશભાવતી—

આતો હીસ્ટ્રીયા કળાય, વાયુ ગોળો છે ભળાય,
—આલ ડીસ્પેનસરીમાય સધારીએ.

ચાંટો વિકટોરીયા માદ્ય, ડાકટર ભક્ષાને ત્યાય....આલ
અરે, અરરરર હાય, કઈ કઈ થાય છે,
ખમા ખમા ડીયરબન, તને શુ થાય છે.
અરે, અરરરર હાય, મારો જીવ બાય છે
મારા કલેબના દુકડા, તને શું થાય છે ?
કાળી જીરી બે વાલ, ગળો લીંમડાની છાલ,
પાઉં કાવો કરી હાલ, માહી થોડુ કંઝેર ઉમેરીએ ..આલ.
બાય કોલેરાનો રોગ, મળે માલતીનો ભોગ,
આવે દીવાળીનો ભોગ, લઈ અશ્વનીકુમારઆલીએ —અરે

।વર કેશરી—

આકૃતનો જમાનો આવ્યો ભારે ઉપજ્યો લે,
નથી ઉગરવા આરો, ચારો આમ આકૃત છે
ઢોર હરાયા ડખે પૂરાયા, અંકે નંગ બે,
કડા લોઢાના જડયા હાથમા ઠણ્ણુણુ ઠણુઠણુકે
પાપી કયા જઈને કે' તેને કોઈ દાદ ના દે—ચારો આમ—
કરણી તેવી પાર ઉતરણી, ખોદે તેજ પડે,
ભલા ભુંડાનો બદલો, ભગવત દીધા વિના ના રહે—પાપી કયા.
વેશ કર્યા બહુડી, બનીયા, લપટના કાજે,
સે...
હો... —ચારો આમ—

આનંદ લહરી—

પાધરે પથે જા ગુમાની ! પાધરે પથે જા.
 સુંદરી સામા જોઈ જાહુગરી આખના ન કર ઘા,
 રસિયાજી ! આવી નાજુક વયમા અવળા લક્ષણ આ
 હીલીલા ! પાધરે પથે જા, રસિલા ! પાધરે પથે જા,
 વાત કરુ જરા છાતીયે આપુ, કે ચુખન આપુ હાં.
 દત્તજી એવા અધરામૃતની, સાફ ઘસીને ના,
 છોગાળા ! પાધરે પથે જા, છખીલા ! પાધરે પથે જા
 વીર કુણાલ—

હુ મદમાની ભુલામણીને નામે પંકાતી,
 કેઈ દહેરી જોઈ લજવાતી, હુલચક છખી લેખાતી.
 ભર જોખનમા જોલા ખાતી, દેવદર્શને જાતી,
 નીરખી કૈંકની અંતરકળીઓ, ખીટીને કરમાતી,
 રશથી છલકે મુઠ્ઠા છાતી.

લિખ પીતામહ—

જખમના દરદો જખમી જાણેરે, વિણ જખમી શુ જાણે,
 મગદના ઘા તો મરદ વખાણે, કાયર શુ જાણે
 ઓ બાઈજીકાયર શું જાણે,
 આમૃ સ્વાદમા કોકીલ માણે મૈના દાડમ દાણે,
 હરખી હરખી હંસ કમળના કોમળ તતુ તાણેરે,
 ખગલા શુ જાણે. . . ઓ બાઈજી જ૦
 પતિ પત્ની માણે રતીરશમા કામદેવને બાણે,
 શુ સમજે તે જોગી જન્મના, જે જગ મીથ્યા જાણેરે,
 જાણે તે જાણે. ઓ બાઈજી... .. જ૦

મુદ્રા પ્રતાપ—

ઝીત વખતના ગાવાની ગત, પુછી જુઓ ગાનારાને,
જેવું તેવું ખાવાની ગત, પુછી જુઓ ખાનારાને.
મહાજન મોટા થાવાની ગત, પુછી જુઓ થાનારાને,
વિષ્ણુ જોલાવે જાવાની ગત, પુછી જુઓ જાનારાને.
ધાડ પડે તો ધાવાની ગત, પુછી જુઓ ધાનારાને,
જેને તેને આહવાની ગત, પુછી જુઓ આહનારાને

દેવી શોધરાણી—

આ કયાથી વળગી તગડી, હૈયા પર બળતી સધડી;
દીકરા પોપટ, ગુજરીમાં વેચી આવજો—આં

—મેર મારા રોયા, મે ઢગ તારા જોયા,

કરવા વકરો મા તારી તું, વેચાવજો

આ હરાયો પાડો, આ ભૂડણુનો ભવાડો,

બચ્યા પોપટ આવા ધાધળમા ફાવજો—દીકરા—

કનકતારા—

મય તો મારવાડકો બનીયોરે—બમ્બઇ શહરકો આયો.

મારવાડસે નિકલ્યો જબતો, પાઉમે નહીં થો જુતો,

ધાસલેટ (લે-ધાસલેટ) કી ફેરીફરીને પાજરા પોળમા સુતો.—મ.

ખ્યાજ બટાકો ધધો કરીને પૈસા પાચ કમાયો,

આધી આધી જમે કરીને, લાડીજીકો લાયો—મયતો.

લાડીજીકો મુખડો ઘેલા, મોરો મનકો ભાયો,

લટક મટક કર ચાલી જાણે, મોરો જી લલચાયો—મયતો

(અયે ! રામ રામ જીયો ભાઈ ગગારામ દીયા દાન છુટે આમ

—તાબા દાન—પીતળ દાન)

विष्णु पीताम्ब—

જગમા મેં જોયું, દુધરમા દુધર, નારીને વશ કરવીરે
લાખ ટકાના લાડ લડાવો આપો ધનની કુચી,
પુલ સૈયામા રાખો તો પણ, કહેશે મુજને ખુચીરે—જગમાં.
સુવર્ણ ક્યારે કરતુરીતુ, ખાતર દઈ પોષાય,
અમૃત પાશે તોય લશણની ગંધ કદી નહિ જાયરે—જગમાં.
હાથીપર અકુશ કર્યો, કરી ઘોડા કાજ લગામ,
સ્ત્રી અકુશ કરવા ટાણે શુ ! હરી ગયો તો ગામરે—જગમાં.
ખૂની મેના—

છુ લલીતા મદમાતી, વળી સતીઓમા પકાતી,
 હાથમા માળા લેતી, વળી લકતાણી કે'વાતી.
 મારી હંસણી સરખી ચાલ, વળી નાગણુ સરખા ખાલ,
 ગોરા ગુલાબ સરખા ગાલ, મારી અન્નાર સરખી છાતી—વળી૦
 વળી સતીઓમા પકાતી, મળે શોખીલો લાલ,
 રાખુ હૈયાનો કરીને હાર, નથી પીડા આ સેહવાતી—વળી૦

भाग १ दो समाप्त.

સારી અને સુદર વાર્તા-નોવેલ, નાટક, ગાયન વીગેરે પુસ્તકો ક્રીકાયત ભાવે મળવાનું ભરોસાદાર ઠેકાણું તમારી હાથરીમાં હ મેશ માટે લખી રાખશે જુજ જરૂર હોય તોએ એકવાર કામ પાડી ખાત્રી કરો લખો —

શ્રી ૩૦ નાં નામ - ૩૦ નાં નામ

ॐ श्रीगणेशाय नमः—शुभम्.

[૧૭]

ભાગ બીજો.

પૃથ્વીપુત્ર—

નવીન પ્રેમરસભીની મૃગનયની ભાન તું કયાં ભૂલી આવી,
શાણી સલુણી મદન મદમીણી કોણે તને ભરમાવી ખેન-ભાન.
સરવર તટપર જલકીડાએ સહજ સખી એ તો આવી,
ચપક છાંયે ઉભી રહી એને લોગીએ ભરમાવી.
અરસપરસ અમ આખ મળી મને લોચનીયે લલચાવી-ખેન,
માર્ગે જતા મળ્યો મધુકર નિકટ ગઈ અણુભાણી.
મદભર રસીકા રસ લૂટતાં, રસ ઘેન મહીં ઘેરાણી,
મન ગમતાની મોજ મજામાં પુલ વેણી વીખરાણી-ખેન.
છત્ર વિજય—

અલી નયન બાણ કયાં વાગ્યાં ?
મનના મુગ્ધ ભાવ કયાં જાગ્યા ? સાચું બોલ બોલ બોલ,
કોણ રસિકવર મળ્યા પરસ્પર કયા દૃષ્ટિ અનુરાગ્યા ?
લોચનીઆ મદઘેરા તલસે અધર સુધારસ તરસ્યાં,
વસીકરણ કોણે કીધાં આ, બહાલ કહે કયા વરસ્યાં ?-સાચુ.
લાલ કોણ ને લગની શાની, હલ હું બાળ કુંવારી,
આલાકી મુકી દો ચતુરા, ભાણી ઠગાઈ તમારી.
ભાગ્યોદય—

પાય કોણ મને પ્રીતીના ઘુંટડા ગોત્યામે કંકે પુલ કાલ્યા ને પુટડા.
પરણ્યો પડ્યો રહે છે પારકી પગતમાં, મુને બોલાવે નહિ
દી'માં કે રાતમાં;
વર તો મળે હજાર નાતરીયા નાતનાં, મન ના રીઝે એવી વાતમાં.

મોહિનીચન્દ્ર—

આવશે ખ્યારી આવશે ખ્યારી આવશેરે;
અહો હો હો, મારી હૃદય મણી પદ્મણિ પધારશેરે.
હીરા મંગાવું કે મોતી મંગાવું, ખ્યારીતું મનશે માનશેરે;
માળા મંગાવું કે ગજરા ગુથાવું, સુદરીને શું કાવશેરે.
ચંબેલી લાવું કે હીનો મંગાવું, રસીલી શાથી સચશેરે;
લાડુ મંગાવું કે વેળર મંગાવું, મોહિનીને શું ભાવશેરે.

મોહિનીચન્દ્ર—

અરે હું મસ્તાન પ્રેમની, મને કાંઈ ન છેડારે,—મને.
લાચાર હું બિચારી છું, શીઠ થ્યો છો કેડારે.
જીવાનીથી દીવાની છું, મારો છેડો છેડારે છેલા—માઠ
પ્રાણદાન છે પ્રિતમાં પૂછી કરજો પ્રીત,
પ્રાણદાન તો રહેલ છે, કંઠણ પ્રિતની રીત,
આધાર તું કિરતાર મારો પાર બેડારે.—અરેઠ
એમાં શું ?—

સુદર સાહેબારે, મને શાને લીધી તમારી બાથમા ?
સેકથુ હેથુ રહ્યું ના'રે હાથમાં..... ...સુદર
આશુ ! સાહેબોની એટીકેટ છે ?
તું તો જેન્ટલમેન અપ-ટુ-ડેટ છે;
પ્રેમ મંદિરતું ચુંબન ગેટ છે,
એતો ગૃહસ્થાઈની સરસીકેટ છે !
સદા રહેવું રમણીઓના સાથમા,
સોનેરી જાળમાં પકડી જીલ જીલ ?
અર્થ ખરેખર એકજ બૂલ—શાને.

સાથ પ્રકાશ—

આજ હું તો પરવ્યા પિયુથી રીસાજી,
મને મોહનજી આવી મનાવશે.
પાછળથી આવી એ પકડે પાલવડો,
હું કહીશ મોહનરી મુકોને કેડલો.
બોલ મારી મીઠડી ! બોલને રસીકડી ! એવું કહીને બોલાવશે,
બહાલમના નેણ મારા ચિતડાંના ચોર, મારા મીઠા કળાયલ મોર
કહેશે જો કથ મને વગડાનું ઢોર,
તોય હું કહીશ કાળજાની કોર, કયારે આવશે

સાથ પ્રકાશ—

બાઈ હું તો પરણી તોય કુવારી,
મને મળ્યો વૃદ્ધ ભરથાર, મારો એળે ગયો અવતાર—બાઈ.
સાસુ સતાવે નણુંદ ડરાવે મહેણા સહુ સંભળાવે,
કનેડલાની કહાણી કહી મને પાડોશણુ શરમાવે—બાઈ
કુવે તળાવે પાણી જઈ ત્યાં, લોકો પાછળ આવે,
“નવી કાકી કયા ચાલ્યાં” કહીને, પીટયા મને બોલાવે—બાઈ
એકજ જુલ—

અજબ છખીલી તારી ગજબ ખુખી છે, લલચાવ્યો લટકળો,
જોઈલે જોઈલે જોઈલે, આ ચપળ નયનનો ચાળો—અજબ.
આ ગાલની લાલી ઉપર જુલ જુલ મરી મરી જાય છે,
આ વહાલની ખ્યાલી ઉપર મુજ મન ઠરી ઠરી જાય છે.
આ વાંદરાને વાંદરીનો ખેલ અહીંયા થાય છે,
ભાઈ ! આમ બધરીને જોઈને દુનિયા દિવાની થાય છે.
અંગને મરોડે પાડે પરવશ પ્રાણુ (એ તો)—જોઈલે.

મેથ માલની—

ચુંબનો લૂટારા લૂટો ન મ્હારા પ્રાણ,
 દિલચોર છે ઠગારાં તમારા નેન ખાણ
 બાણ નહિ સાનમાહિ હું નવેલી ન્હાની ખાળ,
 થઈ કેદ હું ધુતારા હા—ચુંબનો.
 બહુઈ બાળ નાંખી આશો ચમકાર !
 બહુઈ વેણનો, આ કેવો રણકાર !
 હસાવીને નચાવી કરી ધાયલ લાચાર,
 હરિ દિલડા કુમારાં હા—ચુંબનો.

બુદ્ધદેવ—

પુલની પાખડી લ્યો પ્રાણ, ગણી અંતરની ઓળખાણ—પુલની
 રયામ સલુણા અમ ઘર આવ્યા, શા કરીએ સન્માન,
 નાથ નગિના પરિમલ ભીના, મન માન્યા મેહમાન—પુલની.
 જાતું શુ કહીએ સમજીને, સખી નયણના ખાણ,
 વિકળ કમળ આ સરવર જળનુ, ભોગી ભ્રમર સુબાણ—પુલની.

બુદ્ધદેવ—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વધુ જુરે વનમા,
 વિરહ અંગાર ઉઠે તનમા, અતિશય બળી રહી મનમા—પિયુ
 ખીલતી આ કળી કુસુમની, ભોગી વિના કરમાય,
 જુકતી ના લલિત પાખડી, ભોગી મધુકર રહાય—પિયુ
 બાળા રસાળી અંતરે, આકુળ વ્યાકુળ થાય,
 નમ્ર નગાદા નૌતમ રમણી, રસિક નરવર રહાય .
 હસણી દુર્ગી થતીરે, કોમળ માનસ ઉપવનમાં—પિયુ

મહાપ્વેતા કાક'બરી—

અલી જોજો મનાતી લોળી મેના, લોળવશે તુજને ચોપટજી
 મુખે મીઠું યોલી,
 અલી જોજો દેતી તું અતર યોલીલોળવશે,
 સાખી { પ્રેમે પોપટ હાજ દીલની દીલ મહીં સમાવશે,
 { રતુ વસતે માનનીને મદનરાજ મનાવશે.
 રસ રાજની રસરેલ જ્યાં રગ રગ મહીં વ્યાપી જશે,
 જખ મારી મેના માનશે, પણ ખોઈ પાયે લાગશે—

બલીરાજ—

લાડકડી તારા લાડ કોડ સૌ પુરા કરશે કથ,
 સખી તુ શીખજે પ્રેમનો પથ (૨) લાડકડી
 પ્રિયતમ જ્યારે મદિર પધારે, સામી લેવા જાજે,
 રનેહ પુષ્પથી શ્યામ વધાવી, પતિ ગુણ ગીતા ગાજે,
 અરણ્ય પખાળી પ્રાણનાથના, વિજયલે વાયુ વાજે રે—લાડકડી૦
 હું છું નાની નાર નવેલી, પ્રથમ શરમ બહુ આવે,
 છબીલા ડંદી છણકાઈ જાયને, મુજને નહિ યોલાવે;
 ચાલાકી બતલાવે એવી કે, રસિયો મને રીઝાવે—લાડકડી૦

મુય' કુમારી—

અમને પાછાં આપોને પ્રાણ પ્યારા અમ પુષ્પ એ રસાળા,
 પુલ નદન વન વાડીના અમારા, મધુરી વાસવાળાં.
 પુષ્પ સમા હૈડાંઓ બાળા તમારા,
 પુષ્પ સમા મુખડેથી પુષ્પ સમા વચનો
 વરસાવે પ્રીતી પુષ્પ તણી ધારા અમ પુષ્પ—

વૈશાખવર્ષ— રાગ—ભજન.

કાયા માયા કોઈકી નાહી ભાઇ, સખ કહેતો હંચ અપની અપની.
 સત્ય જુગમે હરીશ્ચંદ્ર ભયે રાખ, સત્યકી સત્ય કહી,
 એક સત્ય કે કારને ઉને કાયા બેચ દહી !
 ત્રેતામે રાવણુ ભયો રાખ કંચન કોટ સહી.
 એક લક્ષ પુત્ર, સવા લખ જ્ઞાતી, વાકો લકડી નાહી મીલી ?
 પ્રાન વાયુ જખ ઉડ ગયા તનસે, માયાબી મીટ ગઈ,
 ઇસ દુનીયામે વોહી નર ભુલા, જીસને કાયા અપની કહી.

છત્ર વિનય—

પાતળીઆ પાલવ છોડો કોઇ બેઇ બારો,

—નખરાળા શીઠ તડછોડો મારો જીવ બારો.

ભોળી ભાળી હું બાળ કુવારો,

બાળો ભોળો હું છું બ્રહ્મચારી.

(છોડો મારો હાથ મરડાઈ નય છે.)

(આના આવાચાળા બેઇ લાલ લાલ થાય છે)

કા શું થાય છે ? (મારો જીવ નય છે અરે હાય હાય હાય)

છત્ર વિનય—

સખી કાટો વાગ્યો પુલડાં કેમ વીણ્યા નય !

છે જરાક જેવો કાટો પણ અતરમાં ઉઠે લાલ—સખી.

પીડા કારમી હૃદયે નગી, ઝીલુ ઝીલુ ખટકે જોય મા,

શુ થાય, કઈ સમજાય નહિ જીવ નય મધુરે ચટકે અરરર

પીડા આ શી કહેવાય ? ના રહેવાય,

જીવડો નય અરરર લપક લપક થાય—સખી.

અરુણોદય—

સ્વર્ગવાસી વીરતાનો તમે સુણ્યને સંદેશ,
અખીલ વિશ્વમાંહિ ઉજ્જવળ તમારો દેશ.
ભૂલ્યા પાવનકર પૂર્વજનો મંગળ ઉદ્દેશ-સ્વર્ગ.
રામ કૃષ્ણના સત્તાન તમે કહાવો,
વીર અર્જુનની યાદ કઈ લાવો.
બાણ શૈલ્યા પર બીંબેલીધેલા ઉપદેશ-સ્વર્ગ.

સ્વાત્રય તણી ભાવના ખિલાવી,
પરત્રાની જેડીઓ હ્રાવળે,
દેશ દેશને સુણાવો વિજયના સંદેશ-સ્વર્ગ

કુમારપાળ—

મોંઘા જીવનની દહાણ, સાહેબા સ્નેહે સ્વીકારજો.
પ્રીતિ નીલાવળે પ્રાણ, સાહેબા સ્નેહે સ્વીકારજો-મોંઘા.
નિશદ્દિન શોભાવશુ ઉરના મંદિરમાં આશા સાગરના ઘેરાંરે નીરમાં.
ઝુક્યાં જીવનના બહાણ, કાંઠડે એને ઉતારજો-મોંઘા.

સાખી { પુરૂષ જીવનના પથમાં, પ્રમદા ન્યોત પ્રમાણ,
દિવ્ય પ્રભાં પ્રકટાવટી, એજ સ્વર્ગની દહાણ.
યૌવનની કયારીએ, રસની કટોરીઓ, પીને રસીલા સુખાણ-સા.

ભાગ્યોદય—

ઓર્ચીતા કુસુમ બાણ મારી, ઓ ખ્યારી, રંગીલો કાન ક્યાં ગયો,
મીઠા બોલ બોલી ફસાવી છખીલો કાન ક્યાં ગયો ?
હું હુંડું અકેલી વનમાં, અંરે હાં, છુપાયો ક્યાં લાડીલો ?—
મટુકી લઈ હુતો ગઈતી મહી વેચવાને, છુટી લીધી નહલાલે,
બુલેલી ફસેલી થે ઘેલી છળેલી, બતાવો રસીલો ક્યાં લાડીલો ?

કુશરપાળ—

પ્રેમ તંત્ર અણુમોલ સખી એ શીખવ્યા નવ શીખવાય,
કેઈના શીખવ્યા નવ શીખવાય.

પડે સમજ અનુભવે આવડે, કાન્ત મિલન જ્યાં થાય,
એકાન્તે કાન્ત મિલન જ્યાં થાય.—સખી.

પ્રિયતમને જોતાં શરમ ચડે, ધડકે ઉર પાછા ચરણ પડે,
ત્યાં શાં શીખાયે પ્રણય તત્ર, જ્યાં નયને મઠ ઘેરાય;
હઠીલાં નયને મઠ ઘેરાય—સખી.

પણ જ્યાં જરી આંખથી આંખ મળે, પળમાં ઉર એક બીજા ઉછળે,
અધીરા દૃઢ્યેથી દૃઢ્ય મળે, ત્યાં રસ સાગર છલકાય
સ્નેહથી રસ સાગર છલકાય.

શ્રી તુલશીદાસ કૃત—ભજન રાગ—બિહાગ—

ખડાનાની પત રાખ, પ્રણુ તારા ખડાનાની પત રાખ
ખડાનારે માટે જો દુ ખ દેશે તો, કોણુ જપે તારો જાપ—પ્ર૦
રોહીદાસની તમે પાતરી લીધીને, નવ જોઈ જાત કે ભાત,
સેનાન માટે સનમુખ રહીને, તમે નાઈ, કહેવાયા નાથ—પ્ર૦
પ્રહલાદની તમે પ્રતિપાલણા કીધીને, સ્થલમા પુર્યો વાસ
તાતી કહા તમે શિતળ કીધી, સુધન્વાને પાસ—પ્ર૦
પચાળીના પટકુળ પુર્યાં ને, રાખી સલામ લાજ,
સાયરમાથી છુડતો રાખ્યો, રામ કહેતા ગજરાજ—પ્ર૦
ઝેર' હતાં તેના અમૃત કીધાને, આખ્યા મીરાં ને હાથ,
મે'તા ને માંડળીક મારવા ધાયો, તો કેદારો લાગ્યા મધરાત—પ્ર૦
બકતોના તમે સંકટ ભાંગ્યા ત્યારે દ્રઢ આગ્યો વિશ્વાસ,
“તુલશી”ના સ્વામીને કહું કરજોડી, પુરો અંતર આસ—પ્ર૦

સંસાર નૌકા—

સ્વામી જુલે હિડાળા કુંજન બનમે ! કુંજન બનમે મધુ બનમે.

લતાએ પુષ્પોકો, જુલેમે કયા જુલાતી હએ ?

પવનકે જોંકોમે કયેસી સુગંધ આતી હએ ?

અમનમે જુમકે શાખે સમા દીખાતી હએ ?

મહનકો ગોદમે લેકર, એહ સખ રમાતી હએ ?

બસ ગઈ સાવરી સુરત એહ નયનનમે ?

મી ભોજભગત કૃત—ચાખખો—રાગ—ભજન.

મુરખે નાર કુભારભ આણી, એનુ ઘર કર્યુ ધુળધાણી (ટક)

પાંચ મણની લાપસી ભરડી, મણની ભુલ ધાણી;

ઘીનાં ઘાડવા ઘોળી નાખ્યા, દુધમાં નાખ્યુ પાણી—મુરખે.

વાર પરવે વઢવાડ કરેને, કલેશ કરે બાણી બાણી,

છોકરાને માથે છણકાં કરેને, ચૂટીઓ લે તાણી તાણી—મુરખે.

ખરે બપોરે રસોઈ નીપજાવેને, રાતે જાતી પાણી,

છોકરાને મારી મારી સુવાડે, ઓલાવા રાત બાણી—મુરખે.

ટાડું શીળુ કંચ આગળ જાસે, મરે જ્યારે ભૂત તાણી,

સાંજ પડે ઘેર ભટકીને આવી, ઉપર જાતા રીશાણી—મુરખે.

પટીયા પાડી આંખ આંજ આઠડે, સાસરે પીયર ન સમાણી;

“ભોજભગત” કહે યુર પ્રતાપે, ઉતરેલ નાર શીદ આણી—મુરખે.

મહાસ્વેતા કાદ ખરી—રાગ, ભજન—

રૂપે શુ મન રાચોરે કાયાનો રગ કાચોરે ભગવાન ભજો (ર)

હાડ માસ ને રૂધીર ભરેલુ, મઢ્યુ ચામડે અગ (ર)

ગદા દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રગ પતંગ;

ભરૂસો નહિ સાચોરે, કાયાનો રગ કાચોરે—ભગવાન ભજો.

આથો સન્ધાસ—

આજુકાંઈ સદેશ મીઠડા કહાવને, મોહનજી મોવેરાં મેહે ભીંજાવને
મેમ પાસ બાધ્યો તે (હા) શાશ્વ સલુણા નિભાવને—આજુ
અંતર ગુંથાયાં બે પ્રીતિનાં સૂત્રે, એથી જુદાં ના થવાય ને,
દુર થાતાં તો હૃદય ચીરાતાં મીઠી મુર્તિ ઉર છવાઈ, હુંથી ના ભુલાવને.
દ્રૌપદી વચ્ચે હરજી—રાગ-ધોળ-ભજન.

ગરૂડે ચડી આવને ગીરધારીરે.—(ટક)

હસ્તિના પુરમાં હોડ બધાણુરે, માંડયુ જુગદુ ને પાસા ઢાળ્યારે;
પહેલા પાસે હસ્તિનાપુર હાર્યા—ગરૂડે ચડી—૧

બીજે પાસે તે વચ્ચે બહારરે. ત્રીજે પાસે ઉભાનો નહી ઠારરે;
એમ હાર્યા તે વારવાર—ગરૂડે ચડી—૨

ચોથે પાસે ચાતુરી વિશારીરે, પાંચમે હાર્યા દ્રૌપદી નારીરે;
હરી લાજ રાખોને હમારી—ગરૂડે ચડી—૩

પાંચે પાંડવો બેઠા છે ત્યાંહેરે, મોટા રાજ સભાની માંહેરે;
આવી બેસો ખોળાની માહે—ગરૂડે ચડી—૪

ત્યારે બેઠ્યા સતી ઘણી રીસેરે, ખોળે બેશસે ગદા ભીમ કેરીરે;
તેતો પાડવ કુળની પુબેલી—ગરૂડે—ચડી—૫

પછી દુઃશાસન ચીર ઉતારેરે, સતી ત્રાહિ ત્રાહિરે પોકારેરે;
પ્રભુ આવો સતી તણી બહારેરે—ગરૂડે ચડી—૬

હરીએ આવી દીધુ ઠરથનરે, તેને કોઈ ન દેખે રાજનરે;
એક દ્રૌપદી હરખ્યા મનરે, ગરૂડે ચડી આવીયા ગીરધારીરે—૭

ચીર પુર્યાં હરીએ પૂરારે, નવસે નબાણુ તો કોરારે,
સભા સહુ દેખતા અમુલારે, ગરૂડે ચડી આવીયા ગીરધારી—૮

મુરદાસ—ભજન—રાગ—ભજન. ૫૬.

નાથ કેસે ગજકો બંધ છુડાયો, પ્રભુ ઝોહી અચરજ મોહે આયો—ના.
 ગજ ઔરઆહ લડત જલ લીતર, લડત લડત ગજ હાર્યો,
 જવભર શુંદ રહી જલ ઉપર, તબ હરી નામ પુકાર્યો—ના.
 સવરીકે બોર મુદામાકે તાંદુલ, રૂચી રૂચી ભોગ લગાયો,
 દુર્યોધનકો મેવો ત્યાગી, બાણ વિદુર ધર પાયો—ના.
 પેઠ પાતાળ કાળી નાગ નાચ્યો, કલ્પપર નૃત્ય કરાયો,
 ગીરી ગોવરધન કરપર ધારી, નંદ ધર લાલ કહાયો—ના.
 અગાસુર માર્યો, અગાસુર માર્યો, દાવાનળ પાન કરાયો,
 સ્થંભ ફોડ હિરનાકંસ માર્યો, નરસગ નામ ધરાયો—ના.
 અજમેલ ગજ શુનકા તારી, દ્રૌપદીકો ચિર પુરાયો,
 પયપાન કરતાં પુતના મારી, કુબજાકો રૂપ બનાયો—ના.
 બોલ કોટડી ખ્યાલ ધાયો, ગરૂડકો નાહિ બોલાયો,
 છુટો નહી રાધાજીકો કગન, ઓ બાલ કહારે ગુમાયો—ના.
 ભોગી જીનકો ધ્યાન ધરત હે, ધ્યાન ધરત નહીં આયો,
 “મુરદાસ” પ્રભુ તિહારે મીલનકુ, જયોદાકી ઘેન ચરાયો—ના.

મુરદાસ કૃત—ભજન—રાગ—૫૬.

કેવું તે વાશે વહાણું; ઘેલા પ્રાણી કેવું તે વાશે વહાણું—(ટક)
 લાડીને લાવું પુત્ર પરણાવું, કાલની વાત ન બાણું—ઘેલા.
 બળીરાબ કહે લેઉં ઇન્દ્રાસન, યજ્ઞ કીધા નબાણું—ઘેલા.
 જગત જુગદીશ ના ઓળખ્યા, કણ એક ન રહેવાણું—ઘેલા.
 કાયા જુઠી માયારે જુઠી, જુઠું તે ધર કેરૂં નાણું—ઘેલા.
 “મુરદાસ” કહે તમે હરી ભણ લ્યો, ઓચિંતુ આવશે આણું—ઘેલા.

સ્વદેશ સેવા—

અલી આમ રીસાઇએ, સમયની નીહાળી નાવલીયાની સંગ,
પછી આવે મનાવે, ભિન્ન ભિન્ન ભાવે, છણકી મહનના જંગે.
વાહ વાહ સાંભળ—(પછી)

વહન હસ્તું કરી ચચળ નયનો, મધુર શબ્દ મરમાળા—
માન મહીં મરડાતાં બતા, છળીએ શ્યામ રસાળા—(એમ . હા)—
કરગરતા જો આવે કથ તો, છલગ ભરીયે છેટી,
બહુ તાણતા તુટે, ભાવે જઇએ લેટી—અલીં

મીરાંબાઇ—

રાગ—ગરબો

મને મળ્યા છે મીત્ર ગોપાળ, નહીં બવુ સાંવરીએ (૨)
સંસાર માફ સાસરે, સતોની પાસે પીએર,
લાખરે ચોર્યાસીનું ભમવુ ટળ્યુ, મેં તો મેળવ્યા છે ત્રિકમ હાથ—નં
સાચુ હુમારી સુખામણારે, સસરોજી સંતોષ,
જેઠ જુગાજુગ જીવજો, મારો, નાવલીઓ નીરદોષ (૨)—નં

મારા દીએરને દો દીકરી, દોનુ રાજ કુમાર,
એકને સખ જુગ મોહી રહે, ને બીજીને બાણ ચાર—નં
મને મળીયા છે જણ ચાર, નહીં બવુ સાવરીએ,
લાલ કુસબા ચુદડીરે, નહીંરે ઓઢું તે કદાચ;
જો ઓઢુ તો પ્રેમ રશ ચાખીને, મારા નાથ છળીલાજી સાથ—નં
મારા નાથ છળીલાજી સાથ, નહીં બવુ સાવરીએ હાં
(ખોલો સત્યનારાયણ દેવકી જય, અજોધ્યા નાથકી જય,
લક્ષ્મી માતકી જય, સીતા માતકી જય, ખોલો ભાઈ સખ
સતનકી જય, ખોલો સીતા રામકી જય)

નવલ-કુમુદ —રાગ-ગરબો. (બિન્ડ સાથે)

ભાન બુલ્યા છે રાજ, મુખડાની મલકે. (૨)

કામલુગારી કીકીની હલકે, હડીલા રાજ (૨) ભાન બુલ્યા છે.
ઝાઝરને ઝલુકે, નેપૂરને રલુકે, (૨)

જોળનીયાની જુરકીની જાનકે, હડીલા રાજ (૨) ભાન બુલ્યા છે.
હાથને લટકે, ચાલને ચટકે, (૨) પતલ્લી, કમર કેરે કટકે—હૃ.

બિલ્વમગળ ઉર્ફે સુરદાસ—

દાસ પરે દયા લાવોરે, દયાળુ દેવા દાસ પરે દયા લાવોરે—ટેક.

સસારી સંબંધ ત્રોડી, જીવ આપ ચરણે જોડી,

હુતો બની જોડો ખાવો ખાવોરે—દયાળુ.

આખો વિના સકટ આકું, ખાડામા ગોથા ખાઉં,

વારે અવિનાશી આવો આવોરે—દયાળુ.

બિલ્વમગળ ઉર્ફે સુરદાસ—

વિષય વાત મમ માત તણને કૃષ્ણ ભજન તુ કરવા દે.

ધર્મવ્રતિ એ ધરણીધરનુ ધ્યાન ધૃતિથી ધરવા દે.

અધમપણાને અલગ રાખી ભડાર ભક્તિના ભરવા દે.

નટવર નામનુ નાવ મળ્યુ છે તો ભવસાગર તરવા દે

નાશવંત નર નામ છોડીને અક્ષય વરને વરવા દે—વિષય.

બિલ્વમગળ ઉર્ફે સુરદાસ—

હું ભજન કરીશ હરીનુ સદા સુખે—ભજન.

આ સસાર આગ સમ લાગે મિથ્યાં કાંકાં મારી હારી—ભજન.

નહીં કોઈને કેવા તમારી વાત આ બંધાઉં છું;

રાખો ભરોસો હૃદયમાં હું દેવના સમ ખાઉં છું.

છોડો ક્ષમા લાવી મને, ઝટ અહિંથી જાવા દિઓ,

સતા તણા સહવાસમાં, ગુણ કૃષ્ણના ગાવા દિઓ.

(સન રેકર્ડ નં. ૨૩૩)—નવિ વહુનું ફારસ—

ધણી—શું દુનિયા અદેખી છે? મારા મહેરબાન આટલા વર્ષે ઘયડે ઘડપણ બાયડી પચવયો તેમાં તેમનું શું જતું હશે! આખો દહાડો નવીનીજ વાત, મારા મહેરબાન. ગલીએ, શેરીએ ચોરે ચવટે જ્યાં, જોઈએ ત્યાં નવી, નવી ને નવીનીજ વાત, રૂપીયા ખરચ્યા તો મેં ખરચ્યા, તેમાં લોકોનું શું જતું હશે? મારા મહેરબાન વાત તો એ છે કે નવી ...જાણે જરા રૂપાળી છે, અને હું જાણું છું, પણ તાંબાની સખ ખાધી છે તાંબાની એટલે લોકો ભલેને હસે. આ, નવી જાણે આજકાલ ફરશન કરવા જાય છે, એ મને ખીલકુલ પસંદ પડતું નથી, પણ હવે શું કરીયે? જો કંઈ કહેવા જઈએ તો તો ફજેતીના ફાળકા. મારા મહેરબાન માટે લાવ જો કંઈ માને તો એને જો બોલ કહું, નવી, એ નવી?

નવી—શું છે? કહોને જલદી કહેતા હો તે.

ધણી—(જોઈ લેજો મારા મહેરબાન, આ નવી વહુનો નખરો, આપણે જાણે જેંચાઈ જેંચાઈને મરીયે અને લોકોનું કહેવું કાને ન ધરીયે તોએ પાછો શીરપાવ તો આ) અરે પણ તું આમ ગુસ્સે શું કરવા થાય છે!

નવી—ત્યારે બસી મરોની જલદી, જીવ કેમ ખાઓ છો!

ધણી—આ જાણે હું તને એમ કેતો હતો કે તું આ ફરશન કરવા જાય છે તે.....

નવી—ત્યારે શું ફરશન કરવા ન જઈએ?

ધણી—અરે પણ.....પણ ...

નવી—ત્યારે શું ધરમ ન સાચવીએ?

ધણી—ધરમ સાચવવો—અને દરશને જતું.

નવી—ત્યારે શું તમે દરશન કરવા જવાનું બંધ કર્યો ?

ધણી—ના ના, દરશને જહું પણ ત્યાં ઝાઝીવાર રોકાઈએ નહિ કારણ કે લોકો પછવાડે નીંદા કરે.

નવી—તેમાં તમે શું શીખામણ આપો છો, અમને અમારા આયદાદાની ઇજ્જત બહાલી નહીં હોય કે ?

ધણી—ના, ના, તુંતો ખાનદાનનું ફરજંદ છો કેની ?

નવી—ત્યારે. ધણી—પણ જરાક રૂપાળી છે તેથી

નવી—ત્યારે શું તમારાં મોઢાં સામું ભેંધને બેસી રહીએ કેમ, અને બહાર પણ ન જઈએ કેમ ? બે એમ કરશો તો હું મારે પીયર ચાલી જઈશ. હા વળી લ્યો !!!

ધણી—નહીં, નહીં, નહીં, મારી ખ્યારી એમ તે અને મારી પાડી, મારી પાડી !

—નવી પ્રાણ થકી તું ખ્યારી, તારા પર હું બઉં વારી,

મીઠા બોલો બોલો ખ્યારી, મારૂં કાળજ લીધું કાઢી.

એક તારૂં મનહર ભેંધને હૈડું આ હરખાય;

કામ ત્યાગીને આખો દહાડો બેસી રૂ એમ થાય,

ચોટા ભાગે મળી નવી તું, બલે બલે એમ થાય (૨)—

(સમાગમ નં ૫૮૭)—મીંઝ મુરાદબલી—

(શેઠ શેઠાણીનો ઝગડો જરા કાન ઢંધને સાંભળો.)

શેઠ—બેઉ તારૂં મુખડું ને રાજરાજ થાઉં મારી રંગીલી બાપડી.

વાહ, તારો લટકો. વાહ તારો ચટકો—(૨)

હસ જેવી ચાલ ભેંધ, ખુશી ખુશી થાઉં—મારી રંગીલીં

હંસ જેવી ચાલ ભેંધ ખુશી ખુશી થાઉં, મારી છોલેલી બાપડી.

બેઉ તારૂં મુખડું

ચેડાણી—વાહ, વાહ, વાહ, વાહ, મારા ઓગાળા.

ચેડ—છંદએ રૂપાળા. ચેડાણી—કાજળથી કાળા.

ચેડ—ન કર તું ચાળા. ચેડાણી—કરવાની ખસ.

ચેડ—માર ખાસે તું ખસ. ચેડાણી—જઈશ મૈયર ચાલી,

ચેડ—એ, ના ના, ઓ બહાલી, શીઠ બય છે ચાલી, તારી બોલી
લાગે કાલી કાલી,

બેઉ તારૂં મુખડું ને રાણ રાણ થાઉં મારી રંગીલી બાપડી.
(આખું ગાયન ફરીથી)

ઓ અલી એમ તારે કાઈ રીસાવું બેઠએ ? ઘર છે એ
તો હાંડલા ખડખડે, તારે એમ ન કહેવું બેઠએ કે હું મધ્યરે
ચાલી બેઉ, બાઈઓ ન્યારે પરણશે ત્યારે ખબર પડશે.

સાખી —પીંપળ ખાન ખરતે, હસ્તી કુપળીયા,
હમે વિત્યુ તમે વિતસા, ધીરો બાપડીયાં

સમજ્યા કેની ? ત્યારે ખબર પડશે.

❦ ભાગ બીજો સમાપ્ત. ❦

કેઈપણ ભાતની નાની મોટી ચોપડીઓ (પુસ્તકો) જહાર
ગામનાં ગ્રાહકોને ખરીદવાં હોય ત્યારે તેઓ મુંઝાય છે

—તેને માટેજ હમોએ જહારગામના ગ્રાહકોને દરેક
ભાતના પુસ્તકો (કંઈ કંઈ લેટો સાથે) વીં પીં પોષ્ટથી
કીકાયત બાવે ખાત્રીપુર્વક મોકલી આપવા ગોઠવણ રાખી છે.

લખો:— શાં યુનીતાલ મગનલાલ બુકસેલર.

૬૦ શાણીતળાવ—મુરત.

ભાગ ત્રીજો.

બલીરાજ—

વશ કીધો ત વીર મારો, જે ગુણીયલ ને બહુ સારો,
 —નથી વાક જરા કાંઈ મારો, નણહલ તમ વીર ઠગારો,
 રગ મહેલમા હતી એકલી, આવી અડપણુ કરી ગયા.
 ચુબન કરી ભરી અંક મીલાવી, મોહન મનડું હરી ગયા—નથી.
 વસ્ત્ર ત જોબન પુલવાડીમા, ભુલો પડી ગયો ભમરો,
 લાલચ આપી તે લલચાવ્યો, બધુ ડાહ્યો ડમરો—વશ.
 શરમાળે મને શાન કરીને, કચુકીની કશ છોડી,
 હૃદય ધરાપર થન થન નાચ્યા, લાજ શરમ સૌ તોડી—નથી.
 —વદન ચન્દ્ર છખી રતી લખવે, બકુટી કામણગારી,
 બધુ મારો સરળ હૃદયનો, કળા અજબ છે તારી—વશ.

ભજનામૃત-ભજન-મીરાબાઈ—

લીલાહારી રસીયા ગીરધારી, સુંદર શ્યામ હો તણ અમને
 મથુરાના વાસી, આવા ન બનીયેણ.
 વાસલડી વાગીએહવા, ભણુકારા વાગેને, વૃજ વાટ લાગે ખારી,
 સુંદરશ્યામ હો તણ અમને, મથુરાના વાસી આવા ન બનીયેહોણ
 જમુનાનો કાઠો વહાલા ખાવાને દોડેને, અકળાવી દે છે મુને ભારી—સું.
 વૃદાવન કેરી શોભા, તમ વીણુ અમને તો, નવ લાગે હવે સારી—સું.
 ગોવરધન તોળ્યો વહાલા, ટચલી આંગળીયે ને અમપર
 ઢાળ્યો ગીરધારી—સું.

મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, શુદ્ધ પ્રભુ લેજો મહારી
 સુંદરશ્યામ હો તણ અમને, મથુરાના વાસી આવા ન બનીયેણ—સું.

વીર કુણાલ— રાગ, ગઝલ
 અમારા દેશને છોડી, અમે થાનાર પરદેશી,
 હૃદયને મેળવી લેશે, અમારો ખ્યાર પરદેશી.
 થયા દુર્ભાગીયાં એવા, તબવી દેશની સેવા,
 ભટકશુ પારકા ઘરમાં, બની લાચાર પરદેશી
 અમારી ધર્મ નીતિથી, અમારી સત્ય રીતિથી;
 અમે સત્કર્મથી થઈશું, હૃદયના હાર પરદેશી
 અમારા દેશ બધુઓ, અમારી જન્મ ભુમીમા;
 હવે છેલ્લા પ્રણામો છે, અમે હૃદયાર પરદેશી !

વિરવિજય— રાગ, ગઝલ—
 તમોને જો તમારાથી, તમારો દેશ ખ્યારો છે,
 ન તજશેા ધર્મ નિતી તો, વિજય અતે થનારો છે !
 હશે જો સંપ ને સમતા, વળી કર્તવ્યને હિમ્મત,
 તમારા ભાગ્યનો આખર, ચમકવાનો સિતારો છે !
 જશે એ રાત અધારી, ચમકતા શૈયરનો ભાનુ,
 કુકો યાહોમ કરી રણમા, વિજય ડકો તમારો છે !

ઓડાણો— કખીર-ભજન.
 તારી ધીરે ગાડી હાકોરે, મેરામણ ગાડીવાળા
 તારી મજરે ગાડી હાકોરે, મેરામણ ગાડીવાળા;
 ઘોડા છુટયા થાનશે, પીછે પડી પોકાર,
 દશ દરવાજા બંદ હુવા, તોખી નીકળ ગયા અસ્વાર—તારી.
 ગંગા કીનારે ઘર કરી, અને નહાવો નિરમળ નિર:
 આખ્યા વિનાશું પામીએ, તે કહી ગયા દાસ કખીર—તારી.

[૩૫]

અરુણોદય—

“આખાદીનો ઉપાય.”

ચહો નો ભારતના સંતાન, જગતમાં ભારત આખાદી.

—તમે અગે ધરો ખાદી.

દેશ ઉદયની તબો નિરાશા, હવે બનો આશાવાદી.

વિદેશીના તમે મોહ તબ્યાં નહીં, કરી દેશની ખરખાદી.

કલક કાળા દુર કરો એ, પાવન કર 'પહેરો ખાદી.

“આ દેશ ભારત વર્ષ છે, જ્યા પ્રથમ અરુણોદય થયો”

“અસ્તાચળે તમ ભાગ્યનો ભાનુ અરે આજે ગયો”

“પ્રાચીનકળા મંદીર તમારૂં, તેજહીણુ દેખાય છે”

“કારણુ તમારી સપતિ, પરદેશમાં વહી જાય છે”

લોકમાન્યના વીર વ્રતની, કઈ ધરો ઊરમાં ચાદી

—તમે અગે ધરો ખાદી.

વિક્રમચરિત્ર—

રાગ, ભજન.

મેણામા નિદરા ન આવે જરી, મારો રામ ગયા વનવાસરે;

નયનમા નિદરા ન આવે જરી (૨) મારો રામ ગયા વનવાસરે—નયન

હુંસ વિના મારા સરોવર સુનારે હુંસ વિના મારા (હરીહરી)

સરોવર સુનારે;

બાધ વીનાની વનવાટરે, નયનમા નિદરા ન આવે જરી

(૨)—મારો—નેણામાં

પંખી વિના મારાં પીંજર સુનારે; પંખી વીના મારાં

(હરીહરી)—પીંજર સુનારે

મંદીરીયા સુના વીના રામરે, નયનમા નિદરા આવે જરી (૨)

મેણમાં નિદરા ન આવે જરી, મારો રામ ગયા વનવાસરે (૨)—ને—

નંદ-બત્રીસી,

સત્ય-પૈત્રંજ ?

પરીક્ષા

ગંગાજળ નિરમળ સમુ, શુદ્ધ પવિત્રજ સાર;
 તેવુ કુળજે માહરૂ (તો) પડ પાસા પોખાર,
 હમ ગયો સરોવર તીરે દીકું અમૃત સાર,
 પીધા વીણુ પાછો ફર્યો, (તો) પડ પાસા પોખાર,
 સત્ય ચુકે જો સાધવી, ધરા ન જીલે ભાર,
 તે ગુણ હોય મુજ મહો, (તો) પડ પાસા પોખાર,
 નાગ મુખે અમૃત ઝરણુ ચોર કને ભંડાર,
 કામી પામ રહે કામની (તો) પડ પાસા પોખાર,
 મીઠા આખો સર્વદા, ઉત્તમ ફળ દેનાર,
 સત્ય અસત્ય ઠરે નહિ, (તો) પડ પાસા પોખાર,
 વિમળ કમળ વિલોકીને, ભ્રમર ગયો તે ઠાર.
 દીકું પણ અડકયો હાલી તો પડ પાસા પોખાર
 અડક્યા સીતા દ્રૌપદી સતી ખરી નીચ્છાગ.
 તેવુ ચિત્ત જો માહરૂ (તો) પડ પાસા પોખાર,
 ભુખ્યા આગળ જો ધરે, ઉત્તમ ભોજન સાર,
 ખાધા વિણુ ઉઠે નહિ (તો) પડ પાસા પોખાર

પૃથ્વીપુત્ર—

રાગ-ગઝલ

નથી પરવા જીવન ધનની, ફના અતે થનાર છે,
 તો સ્વામીના વચનપરથી, સમર્પણુ સૌ અમારૂ છે—
 અખિલ જગમાં વિરલ મિત્રો, વિરલ આત્મ સમર્પણુ છે,
 પરાઈ આ જીવન દેવું, વિરલ જનનેજ ખ્યારૂ છે.
 બને સુરમો નયનનો તો, નયન મારા ધરૂ ચરણુ,
 બને જુતા ત્વચાના તો, શરીર સ્વામી તમારૂ છે.

પુહલીક— રાગ, કબ્બાલી.

જ્યારે પડે આકૃત શીરે, ચાહનાર પણુ આઘા ખસે;
જેને પડે તે ભોગવે, ખીજા ઉભાં રુદામા હસે.
ચઢતી મહીં તો હાજી હા, કરનાર જગમા લાખ છે,
પડતી મહીં દે સાથ જગમા, કોક એ વીરલા વસે.
જો ખન્યા પોતેજ મુરખા, તો ખીજાનો વાક શો;
તે ખજો નહીં કેમ થઈ જે, અંધ અખિમા ફસે.
આજ ખુલ્લી આખથી, જોયું—સગા સહુ સ્વાર્થના !
જાણ્યા છતાં મારા સમા, ભોળા દિવાના થઈ ફરે—

વીર કેશરી— રાગ—ગઝલ.

ખરા તે હીંદના સંતાન, લડે જે હીંદને કાળે,
લડે જે હીંદને કાળે, મરે જે હીંદને કાળે
દુભાતો દેશને દેખી, ચડે વારે ઉમંગેથી,
પ્રભુ ને બાદશાહોથી, જુએ જે હીંદને કાળે
ન મોહે માયા મહોબતમા, ન લોભે માલ દોલતમાં,
જીવન જર પ્રાણુ સૌ પલમા, તને જે હીંદને કાળે.
યતો ધર્મ સ્તતો જય છે, કરો યાહોમ શો ભય છે,
અમર તે થાય છે નિશ્ચયે, મરે જે હીંદને કાળે

ભરથરી— રાગ, સીયાનો કનારો.

તાડણી તુજથી નથીરે જુદાઈ, શશીવદની સુખ પામુ હું આંહી,
વદન મનોહર તારૂ લલિતા, સૌરભ અગ જઘન સુખદાઈ—તાડણી.
અકુટી વિક્રમ રિમત અતિ વિભ્રમ, નિરખી પ્રિયા ભૂલુ સરવેરે કાઈ,
ત્રણસોનેસાઠ ત્યાગી તુજનેરેચાહુ, તુજવિણ મુજ ક્ષણ કદ્ય સમજાઈ

અહ્યાપાઠ— રાગ-કવ્વાલી.

હુનીયા તણા દિવાના દીલ્લર મળાઓ છુટે;
તુટે છવનની દોરી, આશા છતાં ન છુટે—
બાળક મટી યુવાની, આવે ભલે દિવાની,
તન ધન મળે તરૂણી, આશા છતાં ન છુટે—
આવે પછી છુટાપો, ધોળા થતા નીમાળા;
રે' બાકી લાઠી લાળા, આશા છતાં ન છુટે—

વીર કેશરી— રાગ-ગઝલ-કવ્વાલી.

થવાનુ ના થવાનુ કહે, નજુમી કોણુ એવો છે;
ન બહુયું જાનકી નાથે, સવારે શુ થવાનુ છે ?
હતી શક્યા રૂપે અહ્યા, જગતમા વાત બહેર છે;
ન બહુયું જ્ઞાની ગૌતમે, સવારે શુ થવાનુ છે ?
હતા કૌરવ અને પાંડવ, જગતમા મહાબળી ચોદ્દા,
ન બહુયું ભીષ્મ જેવાએ, સવારે શુ થવાનુ છે ?
રમ્યા જુગટુ સહુ સાથે, વિભુતી સૌ ગયા હારી,
ન બહુયું ધર્મ જેવાએ, સવારે શુ થવાનુ છે ?

અનમુયા— રાગ-ભૈરવી.

નહીં ચીજ કોઈ ગળી, ગરજ સમ નહીં ચીજ કોઈ ગળી;
માનવંત નીજ માન મૂકી, દુશ્મનને પડતા ઢળી-ગરજ.
પાર્વતી-બળીયા પણુ નિર્ભાજને નમતા, રાય રક ધર ભય,
સાવિત્રી-સોઘુ પણુ મોઘુ થઈ બેસે, કળા શકાય ન કળી-ગરજ.
લક્ષ્મી-સમયાધીન થઈ-ઝેર હળાહળ, પીલુ અમૃત ગણી;
નારદ-જઘ મહાસતીને શીષ નમાવો, ભય આપદાટળી-ગરજ.

પૃથ્વી પુત્ર—

લોકો કહે છે કૃષ્ણ કર્તા, અકર્તા સાક્ષાત છે;
તો ધ્યાન દઇને સાબળો, આ અન્નયખીની વાત છે—
ખાંડવને ખાળ્યુ અન્નુને, લકા હતી સોના તણી,
હનુમાનજીને પૂછડે, ત્યાં આદર્યો ઉત્પાત છે—
ખાળ્યો નકામો કામને, ખેલાનમા શ્રી શકરે;
દારિદ્ર જગનુ ખાળવા ના કોઇની તાકાત છે—
આ કોલસાનો લેહ એ, દારિદ્ર ખાળો દેશનુ,
જો કૃષ્ણથી એ ના ખાળ્યુ, તો અન્નયખીની વાત છે—
બ્રહ્મરૂપિ સમ વિદ્યતામા, વિગ્ર આ સાક્ષાત છે,
ઉલટા તાણુ સુલહુ કર્યું, એ અન્નયખીની વાત છે—

બોલતો કાગળ—

ફૂલણુ ફૂલોમાં જાઝા, ફૂલ્યુ ફૂલી કરમાશે.
ફૂલી કરમાશે, ખીલેલુ આખર ખરી જાશે,
સરખા દિવસ ન ગયા કોઇના તેમ નહિ જાશે,
રેંટ તણી ઘટમાળ ભરાશે, ભરાઇ ઠલવાશે,
“ઉજળુ એ સહુ દુધ” આજ અભિમાને દેખાશે,
બ્યારે પડશે કાળ ઝપાટો, ત્યારે સમજાશે —

ભરથરી—

રાગ, આશાગોડી

કામ છે દુષ્ટ વીકારી અહા પ્રભુ! કામ છે દુષ્ટ વીકારી;
ઈદ્ર સમાન પતિ અતિ સુદર, અન્ધપાલથી છે ચારી, અહા પ્રભુ-કા.
ત્રણસોનેસાઠ ત્યાગી એકનેજ આહો, તેના ચિત્તમા છે ભરી છીનાળી;
ધીક બાઇ તુજને, ધીક તારી બુદ્ધિ, વિપરિત વાત વિચારી-અહા.

દલપતનું ભજન—

મોહન તારી મોરલીરે, વૃજનારને વેરણુ થઈ ! (૨) હે . હરી.
કામળ સુરે કાળજી કોથું, ચીતડું ચોથું વેરણુ થઈ—મોહન
કામ તો હવે કાંઈ ન સુજે (૨) સાંભળતા શત્રુ થઈ—(૨)
માત પીતા તણી, લાજી તણને, વૃદાવનનાં ગઈ—મોહન
વૃજનારને વેરણુ થઈ મોહન તારી મોરલી—તારી મોરલી—(૨)
આવા આવા કારમાં કામણુ (૨) શામળા સીધા થઈએ—મોહન
દુ ખડા કેરા, ડુંગર ડોળ્યા માખાપડી દ્યો પઈએ—મોહન
“દલપત” મીહના દેવને મળવા (૨) ગોપીઓ ગોકુળ ગઈ—મોહન.

ભરથરી—

રાગ, લાવણી

દેખા નહીં કછુ સાર જગતમે, દેખા નહીં કછુ સાર,
મોહ બીસે મત લપટો ચારો, દેખા નહી કછુ સાર—જગત૦
ચોદ ચોકડી રાજ મીલે પન, ત્રણાકા નહીં પાર,
લોગ લોગતે ઈદ્ર અખસરા, તૃપ્તી નહિ લગાર ()—જગત૦
જુઠા રગ રૂપમે ભૂતી, કીડા કરન ગમાર,
રૂપ વીર્યબલ નાશ હુવા તખ, નહી હે અપની નાર (૨)—જગત૦
ખ્યારી મેરી જાની પીંગલા, ડુગ રહા એક તાર,
તોલી કીયા કૃતઘ્ની રાની, અશ્વપાલકુ ચાર (૨)—જગત૦
અલપ બખતકા યેહી તમાશા, દુ ખ હે . અપર પાર,
ગેશક ઇસકા ત્યાગ કરો તુમ, ફેર પસ્તાના ચાર (૨)—જગત૦
એહી ભરથરી નાર ભરૂસે, ભુલી હુવા ખુવાર,
એહી લેખસે જગત શીખ હઉં, નવ ડુખો સસાર,
નવ ડુખો સસાર—જગતમે, દેખા નહીં કછુ સાર—જગત૦

ભરથરી—

રાગ, મરશીયા.

હાય, કેમ આ સહેશે ઉઝેની રડાપો, ઘણી થઈ છે રાજા ભાઈ રાખો.
 બાહુ લક્ષ માળવાના છે સ્વામી, કામ ક્રેડીલા રૂપે ન ખામી,
 ગૌર અગે ભલુત શી જામીરે,—હાય, કેમ આં
 એક બાહુ કૃષ્ણ તમારી રૂએ, ચંદ્રકળા ચોધારા નીર ચુએ,
 બાપુ સુખે ન આજ કોઈ સુએરે—હાયં
 મેહેલ મેહેલે વિલાપ છાયો છે, પવન શોકનો સઘળે વાયો છે,
 દુઃખકળતા બાઈઓ ને ભાઈઓ છેરે—હાય
 ખાધે લટકી શી ભગવી જોળી, આવ્યા વસ્ત્ર કયા ગેરૂ ઝળોળી,
 હાય હુઈડામા પ્રગટાવી હોળીરે—હાયં
 નથી વિક્રમ ભાઈની કઈ આગા, ક્રીધા કરમે એવારે તમાશા,
 એણે ખીલાં જ ગલ કયાંઈ વાસ્યારે—હાયં
 ઘણી નોધારાં અમને કરોમા, આવુ અણધાર્યું પગલુ ભરોમા,
 જોગી જીવના ચિત્તામા ધરોમારે—હાયં

મહાધૈતા કાદંબરી—

શું કહું કથની મહારી રાજ, શું કહું કથની મહારી
 હું તો દેવના ત્રાસે હારી રાજ . . . શું કહું
 પરખી પારીજાતિક મે, અર્પણ કીધું મન મહાર
 પતી તણ પરલોક સિધાવ્યા, કરી જીવતર મમ ખાડ રાજ—શું કહું
 ચંદન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહુગમનની આશે,
 શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણો પાણ, ઉડી ગયો આકાશે રાજ—શું કહું
 અરખ્યુ મેં સર્વસ સ્વામીને, પ્રેમની કફની ધારી,
 તણ જગત જાળ સર્વ હું, પ્રીતે ભણુ ત્રીપુરારી—રાજ—શું કહું

ભરથરી—પીંગળા અને ભરથરીનો સવાદ.

ધીક યુવા ધીક યુજને, ધીક કામ વિકારણ;
જેણેરે ભુલાવી મને સત્યથી, કર્યા નીચ વિચારણ.
લેખરે ઉતારો રાજ ભરથરી.

ક્ષમા કરોરે રાજ રક છું, નારી અજ્ઞાન જાતણ,
અન્ય વખત એવું નહીં કરૂં, લાન્યા માતને તાતણ.—લેખરે.
કપટ રૂપીરે રાણી પીંગલા, એશુ બોલે વચનણ,
રાજરે તજ્યું તુજ કારણે, જો વિચારોને મનણ,
ભિક્ષા દેને મૈયા પીંગલા ...

તુરે ખોટી ને ખોટું રાજ છે, ખોટો સારો સસારણ,
અલખ જગાવું વન એકલો, જેથી પામુ ઉચ્ચારણ—ભિક્ષા.
* રહોતો રાજ રસોઈ કરૂં, જમતા જાઓ સ્વામીનાથણ,
ક્ષીરરે નીપજવુ ક્ષણ એકમાં, જમીએ આપણ સાથણ—લેખરે.
મદીરે કરાવુ રંગ મહેલમા, ગખુ ગુપ્ત અવાસણ,
જેમરે જાણે નહિ જગતમા, સાધો જોગ રહી પાસણ—લેખરે.
x મહેલરે તારાને રાણી શુ કરૂં, કેવો ગુપ્ત અવાસણ,
ક્ષીરરે ભોજન તારૂં રાણી શુ કરૂં, નથી ભોગની આશણ—ભિક્ષા.
વાસી જગલના જોગી અમે, નહીં આમમા વાસણ,
વિષની વેલીથી અગગો રહુ, નહિ નારીનો પાસણ—ભિક્ષા.
= ભગવા જોઈ રાજ ભરથરી, દાવાનળ દીલ થાયણ,
માઈ કહો ન મારા કંથણ, લાગે દેહમાં લાયણ—લેખરે.
—વધુરે શું વધુ રાણી પીંગલા, કરૂં અરે કેટલો ઉચ્ચારણ,
બધુ જેવોરે બધુ તજ્યો, માર્યો વચનનો મારણ,
—હવેરે રાજને રાણી શું કરૂં!

* વાંકીરે વિધાતા મને ભુલવી, લખીયા લેખ લલાટજી,
આનુરે પ્રાયશ્ચિત હવે હું શુ કરૂં, મારગ આપે પૃથ્વીમાતજી-લેખ
ત્રણશો નારીરે અન્ય આપની, માલવપતિ મહારાજજી,
એકને કારણ એને નવ તમે, પાપી પીંગળાને કાજજી-લેખરે.
મોહ છોડી દે રાણી પીંગળા, પ્રીતે કર સતસગજી,
સગુરે નથી કોઈ કોઈનું, આ સસાર પતંગજી.-લેખ.
દેતી હું તો દે મુને, નહિ તો કરૂં ગૃહ ત્યાગજી,
ગુરૂં મારારે દોશે થશે, ચાલી જાય જમાતજી-લેખ.

ભરથરી—(રાગ-જફાવો સીતમકું સમજવનાર, હું)

પિતાજી આ કોય તમે શો કર્યો, ભેગી વેષખાપુ, શીદને ધર્યો,
મરી ગઈ છે માત, વળી જાઓ તાત,
પિતા ઓથ કોની છે, ઓરમાન માત,
ન બાપી કરી ખાપુ જાશે નહીં,
પિતા પાછળ નહીં જીવું હું તો સહી

વીર કુણ્ડલ— રાગ-ગઝલ.

ભેયો જમાનો આ કલિનો, પાપનો વિસ્તાર છે,
જ્યાં ત્યાં જગતમાં પાપનો, જામી રહ્યો અધિકાર છે.
સારા ખીચારા ખાય ખતા, દુર્જનો પુજાય જ્યાં;
મરવા પછી સદગુણ ગણે, દુનીયા અજબ નાદાર છે !
સતયુગ જાતા ધર્મને, દ્વાપર જતા યજ્ઞ ગયા,
ત્રેતા જતા તીર્થ ગયા, કલિમા કપટ ભડાર છે !
માતા વિષયના ખ્યારથી, સુપુત્રને ચહાનાર છે,
કાળાં કરાવે કૃત્ય કામી, ખ્યારને ધિક્કાર છે !

પુંડલીક—

હમણા તો નથી નવરાસ ગુરૂરાજ, અમો ઘડપણમાં ગોવીંદ ગાશું,
મરણ પછીની વાતો કરો છો મોટી, ત્યારે હમણા શુ પહેરવી લ'ગોટી,
વાત થાય છે ઉધારની તે ખોટી, કેમ શ્યામલાલ સાચુ....યાર. ..ઘડ.
હજી બાધવા છે મારે કંઈક માળા, હજી થાવું છે દશ વીશ મીલવાળા,
ઘરતાબ કરી પુ કવા દીવાળા—કેમ શ્યામલાલ ..સાચુયાર—ઘ.
જ્યારે ચાલશે નહીં કાયા હમારી, ત્યારે સાંભળીશુ કથા આ તમારી,
મળે નારી નહિ તો રહેજે પ્રદ્યાચારી—કેમ શ્યામલાલ—સાચુ—યાર
જીવંદેવ— રાગ, ગઝલ, કબ્જાલી

પડતી હવે મુજને ખબર, તુમા જણાયે હર્ષ નહિ,
આ જગતની જ'નળની, ચતુરાઈ તે દીડી નહિ,
ઘરગારને છોડયા વિના, ચુકિત કશી સુજી નહિ,
હવે તો જો જરા જાગી (ર)

ચોળી વિભૂતિ અંગ, બન્યો શુ યોગી (ર) સમાધી જૂઠી દે ત્યાગી—
વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી (ર)
મધુરાં પુષ્પને ત્યાગી, ગ્રહ્યા કાટા શુ હીન ભાગી (ર)—હવે
ઉડી આશ ધારીને, મે તારો સગ કીધો તો (ર)
ભડસો દર્ધ ભુલાવી ઓ ! વિરાગી શુ ગયો ત્યાગી (ર)—હવે.
મહાવેતા કાદમ્બરી—

થઈ પ્રેમવશ પાતળીયા, મારા મનના માલીક મળીયારે ...થઈ (ર)
પ્રીતે કરો મુખવાસ, સજનવા રાજ હૃદયના વાસી
પ્રેમદા પ્રીત જ્યોત પ્રકાશી મારા મનના મનારથ કૃણીયારે....થઈ.
ભાગ્યવત કર્યો ભગવતિ મુજને, જીવન સફળ થયુ માડ
કરો શ્રી હરિ શુભ તમારૂં, મારા મનના માલીક મળીયારે....થઈ.

મહાથેતા કાદમ્બરી—

મજરીએ મનડુ મોહું રે, મન ગમતા મહારાજ,
મારા મન ગમતા મહારાજ, એ શુ દીલડુ અમ પ્રાયુરે મનગમતા.

“ શું આ પુષ્પ તમને બહુ ગમે છે ? ”

સાખી { “મનને તો ગમતુ ઘણુ, મુખથી કેમ મગાય,
“વીણુ પ્રીછયે વીણુ પારખ્યે, ઘટે માન મુનિરાય”

સાખી { “માગ્યે માન ઘટે નહિ જેવું જ્યાં દાતાર”
“મુખ સ્વીકારો પુષ્પ આ, ધરો કણુ મોઝાર”

અતિ ઉદાર દીલ તમ જોયુરે ...મનગમના

મહાથેતા કાદમ્બરી—

માલીકના બાળક સૌ, માલીક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)

કર્તા હર્તા સૃષ્ટિના સૌ, બાળ એને હાથ—

રૂણાનુબંધે આવી મળતું, બાળ્યુ નવ કોઈનાથી બળતુ,

જગત માત્ર તેને આધીન છે, અનાથના જે નાથ,

નહિ પીડ આ પોતા તણો, પોતાનુ કાઈ ન બાણુવુ,

સૌએ શુભાશુભ કર્મને પોતા તાણુજ પ્રમાણુવું—જગત.

અરૂણોદય—

રાગ, ગઝલ

અણુમેલ પળ વીતી જતી, અણુમેલ કા ઉભા રહ્યા ?

એ ધાણુ શા આપુ હવે, વેચાણુ દીલના થઈ ગયા.

નીશાનીઓ શાની આપુ શ્યામ ?

આપ પૂછો દીલને, છો દીલના આરામ,

ભાવનાની ભક્તિ તમે સ્નેહથી સ્વીકારી,

પ્રીતિ પૂજારી તમે બાલા ઉપકારી.

આજે ઉદય થયો ભાણુ—જીવનમા આજે ઉદય થયો ભાણુ—

વીર મુણ્ડલ—

રાગ, ગઝલ.

સમય ને હોય સારો તો, સકળ સસાર સારો છે,
સમય સારો સિધાબો ત્યાં, નહીં સસાર તારો છે.
સમય પર જે મહારાજા, સમય પર તે ધરે ભગવા,
સમય પર ખાય તે ધક્કા, સમયનો રગ ન્યારો છે.
ચડે વાદળ ચડે ભરતી, ચડે જોખન વધે લક્ષ્મી,
ઘડીમાં તે પડી જાતાં, સમયનો રગ ન્યારો છે.
સમય સારે ન સાફ જે, કહે તે સહુ ગમારો છે,
અભાગી ખાય ત ખત્તા, સમયનો રગ ન્યારો છે
મુર્યકુમારી—

રાગ, ગઝલ.

પકડતા જાગમાં ઉદર, ભરાયો સર્પ તે અદર,
હર્યું ઘોડા બદલ ખચ્ચર, અમારી આમ બાબત છે !

(પણ તે થયુ કેમ ?)

ખીજાણા નાર નખરાળા, મુઝાણાં જોઈ ગોટાળા,
પછીથી પુછડાવાળો, મળ્યો તો આમ બાબત છે !
તમારા કબ્લે સઉ ટળશે, અવશ્યે ન્યાય પણ મળશે,
તમારા શત્રુ સપડાશે, અમારી એ કબુલત છે !
તમારી એ કબુલત છે ! અમારી આમ બાબત છે !

માલતી માધવ—

નાનકડી નાનુક નાર, બહુ નાનકડી, બહુ નાનકડી

મારા લાલાની છું લાડકડી (૨) છું લાડકડી (૩)

આંખ તણે મટકે પટકું છું લાલને

નાની શું સણજે બહાલાના બહાલને (હું તો બધુએ સમજું છું)
જાણી જોળો ભરથાર, તું બહુ માથે ચડી (૩) —નાનકડી.

મહીરાન—

મારી સજની, તું કયાં રમીઆવી રજની, સાચું બોલ, બોલ, બોલ,
 સાણી સૈયર, તું શીદને આળ ચડાવે, કેડો છોડ, છોડ, છોડ ?
 હમણાં માળા ગુથી હટીને, હમણાં કેમ કરમાણી,
 પરસેવો તને કયાં વળ્યો, તારી ભમ્મર કયાં ભીંબાણી.—સાચું.
 કાળા ભમરો શીરપર બેઠો, ઉરાડતાં ગભરાણી,
 લાપેટે લટ છુટી ગઈ-મારી, ભમ્મર ત્યાં ભીંબાણી—કેડો
 કેસ્તુરી તારા અગે મહેકે, કુસુમ કળીના હારો,
 નયન રહ્યા છે નાચી નવેલી, મળીયો કોણ ઠગારો—સાચું.
 અંદ્ર સરોવર નહાવા ગઈતી, વાટે મળ્યો એક માળી,
 છાબ ભરીને ગજરા આપ્યા, હું તો તમથી હારી—કેડો

આરુણાક્ય—

રાગ, ગઝલ, કવ્વાલી.

બહાલા કહુ વહેવારની, બે વાત આ અમૂલ છે,
 અભિમાનથી ન સાબળો, તો આ તમારી ભૂલ છે !
 મન માન્યુ મળતુ નથી, કોઈને બધુ સસારમા,
 ખામીમા ખામી ખોળવી, એ તો તમારી ભૂલ છે.
 કાળા છીએ રંગે અમે પણ, કાળજી કાળા નથી,
 તેનીજ કીંમત ના કરો, તો આ તમારી ભૂલ છે
 છોડી અમે શ્રી રામને, જપીએ તમારા નામને,
 તોએ ન રાખો નેડલો તો જીવતર અમારૂં ધુળ છે.
 મીઠા અમી આપો નહીં, તો આહ એ શા કામનો;
 આ' પાઈ ખાળો કાળજી, એ તો તમારી ભૂલ છે.

સ્વદેશ સેવા— રાગ, ગઝલ.

સુજેલા શ્રી પ્રભુજીએ, મનુષ્યો સર્વ સરખાં છે,
નથી કોઈ ઉચ કે નીચો, જીવન તો સહુના સરખા છે !
પ્રભુજીની જગતવાડી, તણા પુલડા સહુ જીવો,
સુગંધીથી ભરેલાં સહુ, સમજીએ તો એ સરખાં છે !
વિષમ આ વિશ્વનો-વાયુ કરે જીવ કોધીને ઘેલાં,
ન મનહર દોષ માનવનો, સકળ આત્માઓ સરખા છે !

ભાગ ત્રીજો સમાપ્ત.

ગ્રાહક બંધુઓ માટે ખાસ સગવડ.

* ન્હાના મોટા પુસ્તકો, બીલબુક, પહોળાબુક, કાર્ડ, કવર, નોટપેપર,
લેટરપેપર, કકોતરીઓ, રિસિટો, વગેરે. જુદા જુદા રંગની શાહીઓમા
તથા અંગ્રેજી ગુજરાતી અને હિન્દી ભાષામા-દરેક પ્રકારનું છાપાકામ
સારૂ સફાઇબંધ અને વાજબી ભાવે છેલ્લામા છેલ્લી કાળના બીયામા,
બોર્ડર્સ, બ્લોક, વગેરેથી વખતસર અમારી મારફત બોર્ડર પ્રમાણે
કરી આપવાની ગોઠવણ કરેલી છે. પુસ્તકો જોવાની કડાકૂટ રહેશે નહિ
અને નિયમિત રીતે ઉપરનું દરેક કામ તેજાર કરી આપવામા આવશે.
એકવાર અમારી મારફત કામ કરાવી જોવાની ખાસ બલામણ છે.

વધુ માટે પત્ર વ્યવહાર કરો —લખો —

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકશેલર.

૬૦ રાણીતળાવ-સુરત.

ભાગ ચોથો.

ગઝલ હકીમ —

ગઝલ-કબાલી.

મગદુર અલી એહમદ, તેરી કલીયરકી, નગરીયાં આંખો મેં બસી હે;
 દુખીયા હું બહોત લીજે, પીયા મોરી, ખબરીયા, અબ બન ચલી હે.
 નયના તોરે મતવારે હે, ઓર દિલ મે, ઉમંગ હે કયા સાખીરી રગ હે;
 કયુન મંચ ઇતરાઉ સાખીરી મોરી, ચુંઠરીયા સાખીરને રંગી હે.
 દુવારે જો તેરે આઉ, દીયે ધીકે જલાઉ, ખીપતકો મુનાઉ;
 ખુશહો કે ચડાઉ, તેરે રોજે પે ચઢરયા, એહ મન મે બસી હે.
 સાખીર પીયા મુઝકો તો તેરી આશ લગી હે, ગો દુખ ચલી હે,
 મજધારસે અબ પાર લગાદે મોરી નૈયા તુમ હકકે વલી હે.
 દસ ખીસ સખીયોયે ખુરી, એક સખી હુ, જો દુવારે ખડી હું;
 ઇન સખકે હાતોંસે મોરી ભરદે, ગગરીયા કયુ દેર લગી હે.
 જાતે હે હકીમ આજ મુને બનીજે, કલીયર મગદુમ કે દરપર,
 ચલ દેખ સખી અબ તુ કલયરકી નગરીયા, કયા ધુમ મચી હે.

વિર કેશરી— રાગ-કબાલી

જબ દીલ ન હો કાપુમે, તો કયા મેરી ખતા હય, એહ શાને ખુદા હય,
 સચ હય જો મહોબ્બત મેં કીસીને કહા હય, આફત હય બલા હય.
 આઝારે મહોબ્બતસે, તો અલાહી ખચાએ, એહ ગમ ન દીખાય;
 એહ દર્દ વહિ હય, અસકી નહી કોઈ દવા હય, બેકાર દુઆ હય.
 આયશકો લગે કોસને આંખ, તો દેખો કુછ ગૌર તો કરો;
 મરવા હય તો મરનેકે સીવા, કોઈ અયા હય, આખરકો ફના હય.

મઝલે-નૈયર-ઠગવાલી-અલ્લાખનિબન.

હુપ હુપા કે લેલીયા દીલ, અયશા દીલબર કોન હે;
કુછ નઝર પડતી નહી, પરદે કે અદર કોન હે.
સંગે અસવહ રખકીયા ઓર ખુદ મદીના બખસે;
યે ખબર હોતી નહી કાઅબે કે અદર કોન હે
શોકતી હે રાજે પીનહાસે શરીઅત કયા કહુ,
યા રસુલીલ્લાહ તુ અલ્લાહો અકબર કોન હે.
યા નખી તુઝસે બને લાખો નખી શાહેબ વલી,
અયસા હાથોકા સખી દીલકા દીલાવર કોન હુય.
સખસે અવ્વલ સખસે આખીર સખસે અફઝલ હંતુ;
અંબીયામે યા નખી તેરે બરાબર કોન હે.
પીરકી દીલ પર નઝર હે સખ ઉસે માલુમ હે;
બનતા હે કોન યે ગમનામ નૈયર કોન હે

નસીહતે-ગઝલ—

કહા ફીરતા હે તુ બનમે અરે નાદાન પરદેશી,
બસા કયા હે તેરે મનમે અરે નાદાન પરદેશી
ખુદાદી યાદ કર દીલમે મોહંમદકે કદમ પર ચલ,
લગા રેહ ઉનકે હામનમે અરે નાદાન પરદેશી.
બરોઆ કયા હે જીનેકા બસેરા લે મફીનેકા,
બગોલા બન હે તનમે અરે નાદાન પરદેશી
દરે પાકે મોહંમદ પર લગા ધુની જમા આસન,
મીલેગા કયા સીંગાશનમે અરે નાદાન પરદેશી.
બનારસસે ઉઠા ડેરા ચલ અબ મીસકી મદીનેમે,
ન ફસ હીંદુખીરહમનમે અરે નાદાન પરદેશી.

મજલે-નસીહત—

જરા તું સોચ અચ ગાફીલ કે દમકા કયા ઠીકાના હે,
નીકલ જળ જાન ગઈ તનસે, તો સખ અપના ખીજાના હે.
મુનો અચ જાને મન તુમકો યહાંસે કુચ કરના હે;
રહો તુમ યાદ કી હકમે જખતલક યહા આખદાના હે.
અરે ગાફીલ તું કયું ભુલા હે ઇસ દુનિયાકી લાલચમે;
સફર મુલકે અદમ આખીર, તુજે દર પેશ જાના હે.
પડે સોતેહો ગફલતમે જરા ઉઠકર આંખ તો ખોલો;
હુવા હે શામ ઉઠ બેઠો, મુસ્તફીર ઘરકો જાના હે.
ખુદા પુછેગા જળ તુમસે તુ કયા લાયા હે આલમસે;
દીયા બે ઉમ્મર ઓર દોલત તો, કયા તોફા કમાયા હે.
લગા રેહ યાદકી હકમે અગર, અપની શફા આહે;
ન જાવે સંગ કુછ દરગીઝ, યહી સખ છોડ જાના હે.

મજલે-નીરાહી— કવાલી.

દીસ દુશ્મને જાકા મોહબત નામ રખા હય;
દીલકો સોખતા કરરેક ઉદ્દત નામ રખા હય.
કયા ચેહ કયા કમ હય ફીરાકે યારકી ઘડીયા;
ખુદા જાનેકે દીસ દીનકા કયામત નામ રખા હય.
નસીહતમે ભડક જાતી હય ચે આતશ મોહબતકી,
અજબડી દીલ જલાનેકા નસીહત નામ રખા હય.
કોઈ આશકમે પુછે લગઝતે બેતાખીએ હીજરા,
મોહબતકે મજેકા દરદે પુરકત નામ રખા હય.
મુસીબતમે ન કામ આયા કોઈ સખ બનગએ દુશ્મન;
કોઈ ખતલા તો દે કીસ્કા રીફાકત નામ રખા હય.

ગઝલ-કબ્જાલી.

ખુને જીગરકો પીતે હય બસ ગમમે તેરે ચાર;
સહેરે ચમન મે ફીરતે હંચ બસ ગમમે તેરે ચાર.
અચસી હવા ચલાઈ જમના મોહે દીખાઈ,
મેં ચુપકે ચુપકે રાતી હુ બસ ગમમે તેરે ચાર
હુ ગમમે તેરે રાતી મુહ આમુઓએ ઘોતી,
વોહ કહા ગયો મેરા મોતી, મે મોતી ખીના નહી સોતી-બસ-
દીલ ઉસીકો દીજીએ જો દીલદાર ચાર હો

કયા હીંદુ કયા મુસલમાન કદરદાન ચાર હો.
મેરી નજર જો તુમસે લડગઈ મે પલગસે નીચે ગીરગઈ,
વોહ કહા ગીયો મેરા પ્યારો મે અઝી જેસી જલગઈ,
બસ ગમમે તેરે ચાર—ખુને જીગરકો પીતે હય બસ

ગઝલ-મેહબુબ—

દીલ કીસીસે ના લગતા જાના જવાની પનમે,
કયા દાગ દે ગયોરે જાના જવાની પનમે.
સુરત દીખાદે પીયારી દીલકો હું બેકસરી,
કયસી કરૂં ન જારી જાના જવાની પનમે.
નેનો ને કર કટોરે પાનીકી ઝીલ હેરે,
આંસુસે મેં ધુલાના જાના જવાની પનમે
મીટીકા કર ખીછેના ઈટોકા કર શીરાના,
તન ખાકમે મીલાના જાના જવાની પનમે.
મેહબુબ જાન જાના મે હો ગયા દીવાના,
શહેરોંકી ખાખ છાના જાના જવાની પનમે.

નર્મ-ગઝલ— કબ્લાલી.

અળ બનેદો બસ બનેદો વોહ બેવફા બતા રહા,
 હર્દ સીનેસે કલેબ ચીરકર બતા રહા.
 જીસકો છાતીસે લગા રખાથા મયને શૌક સે,
 વોહ મેરે નાબે' કા પાલા દીલરૂખા બતા રહા
 તન દીયા ઓર મન દીયા ઓર ધનભી સારા દે દીયા,
 ફીરતો ખાકી કયા રહા વોહ દીલકો તરસાતા રહા.
 તીરે નીગાહ સે છેઢકર સીના જીગર જખમી કીયા;
 અયસા સીતમ હુમપે કીયા દર દર વોહ લટકાતા રહા
 હિસ બેવફા માશુક ને કયસા જલા રખા મુઝે,
 જળ નજર પડને લગી વોહ ખુદસે શરમાતા રહા.
 તન મન તો સારા જલ ગયા અળ કયા રહા ઈસ જાનમે',
 ધુની જમાકર ઇશક કી કફની કો રગવાતા રહા
 ખુદ ખુદ બેબાર હૈ જો કૌલ સે જુટા રહે,
 ઈસ સાંસસે બેબાર હય ટુટા તો ફીર બતા રહા
 હર્દ દીલથી હૈ મુઝે મકસુદ ઓર જખમે જીગર,
 સારી ખાતે' તો રહી, વો દીલરૂખા બતા રહા
 મઝલે-હુમરી, અલસીયા.

ફસ ગઈ મેં તો કાલુ બલામે—

લામ અલીમ ઓર મીમકા પરદા, ઇશકો હટાકર સામને આબ;
 જીલમે અદાએ ઉતર ગઈરે-ફસ ગઈ મેં તો કાલુ બલામે.
 રજા ખલકના દીલસે ભુલાયા, નહનો કરખ સખકો ખતાબ;
 હીજમે મર ગઈ મર ગઈરે-ફસ ગઈ મેં તો કાલુ બલામે.

મઝલે-હસન—“ચાલુ જમાનેડી ફેશન.”

મહે રમઝામે હોટલમે જાના એ લી ફેશન હય;
 સરે રાહ ચલતે ચલતે પાન ખાના એ લી ફેશન હય.
 રહા ગાફીલ નમાઝોસે ન રોઝા એક લી રખખા,
 ખુદાકી ચાહકો દીલસે ભુલના એ લી ફેશન હય.
 લગાકર નેકટાઈ ઓર કાલર પહેનકર ગુળખા,
 બદાકર મુછ દાઢીકો કટાના એ લી ફેશન હય
 લીયે હાથોમે તસખીહ ઓર મુસલ્લા દર બગલ દેખા,
 બરાએ નામ હી મસજીદમે જાના એ લી ફેશન હય.
 ઉડાના કોફતા ખીરયાની ચલકર ખુબ હોટલમે,
 રહા હુ રોઝા ચારોમે ઉડાના એ લી ફેશન હય
 ઝમાના આજ કલ ફેશનકા હય ફેશન પર મરતે હય,
 ખુબુરગોં કી નસીહતકો ભુલાના એ લી ફેશન હય.
 કીસીકી હાથ આએ મુફતમે હોલત તો બહેતર હય,
 પરાયે માલ પર કબજા જમાના એ લી ફેશન હય.
 કીસીકા કયા કુસુર ઇસમે ઝમાને કી દોરગી હય,
 તીખાએ દેખીયે જો કુછ ઝમાના એ લી ફેશન હય.
 મહે રમઝામે નાટકમે સીનેમામે જાતે હય,
 વહા પર નુર આખોકા ગવાના એ લી ફેશન હય.
 ઉડાકર શીર ખુરમા ઇદ આઈ હય ઝમાને મે,
 બરાએ સયેર ચોપાટી પર જાના એ લી ફેશન હય.
 “ફેશન” દેખો તો ઇબરતસે અજબ રહે ઝમાના હય,
 કીસી પર કરકે એહસાંકો જમાના એ લી ફેશન હય.

ચલતા પુર્ન—રાગ કૃષ્ણાલી.

યુ' મુદ્ધ ન કર જલિમ, હુતફે કરમકે બદલ,
એક દીન તુજે મિલે ગે, જુદ્ધો સિતમકે બદલે
ઇસ જુદ્ધો ના સ્વાકી, આખર સજા મિલેગી,
દોજખકા ગાર હોગા, ખાગે ઇરમકે બદલે
ઇસ અયસે આરજીપર, પુલા હુવા હય નાહક,
મીટલીકી કપ્ર હોગી, જાહો હશમકે બદલે.
દોલત ન સાથ દેગી, અજમત ન પાસ હોગી,
કીડે કફનમે હોંગે, જાહો હશમકે બદલે—

ગઝલૈ—તજમુલ—“ચાલુ જમાનેકા ફેશન”

ખજલમે લેકે જુરવાકો ફિરાના ચેહલી ફેશન હય,
મડમ સાહેબકો થીચેટર લેકે બાના ચેહલી ફેશન હય.
લગાકર હેટ મીસ્ટર ખનકે લેકર સાથ કુત્તેકો,
પહોંચકર પાર્કમે સીટી. બાના ચેહલી ફેશન હય.
કલામઅલાહકે બદલે એવેજ દીની કિતાબોકે,
પિસરકો પહેલે ઇન્જીલ પઢાના ચેહલી ફેશન હય.
ખિછાના કરશે દસ્તરખાન ચહે ઝઘડે પૂરાને હય,
મરે ટેબલ છુરી કાંટોસે ખાના ચેહલી ફેશન હય.
અગર હો ખોલકા જલસા બઢાનેકે લીએ ઇજ્જત,
મડમકો સાથ ચારોકે નચાને ચેહલી ફેશન હય.
ખડાકર મુછકો દાદી ઘટાકર કાટકર ગુખ્યા,
બઈ શાને ફજીલત માગ ખાના ચેહલી ફેશન હય.
નહીં હોતી હય આયફ ફફઅ તાજીરાત કોઇલી,
“તજમુલ” શબ્દે ગયરોકે ચુરાના ચેહલી ફેશન હય.

મગલે-અનવર—

દીલ સદા એવેન હય મુજ ઇશક કે ખીમારકા,
લગ ગયા હય જખમ ઇશકો અખડુએ ખમદારકા
અરમે નરગીસકા હય' ધાયલ મીનગોઠે તીરકા
બુદ્દ નાગનકા હય મારા માર તેરે રૂખશાકા
કયા કરું મય અય મસીહા હય કોઈ ઇસકા ઇલાજ
મંચતો આશિક હો ગયાહુ એમદે મુખત્યારકા
ખોલ કર ધુધટ દીખાદે એક જલક મુખડેકીતુ
ઇસ દીલે જખમીકા મરહુમ હય તેરે દીદારકા
નીમ ખીસમીલ કે દીખા મુખડા હય માહલકા
હુશનકા ધાયલ હય અનવર ઇશકકી તલવારકા

મી સિદ્ધ સાયેન્દ્ર—રાગ-ગઝલ-કબ્જાલી

હુઈ હય દીલોબાએ, ઉલ્લટ મહુમદકી,
કે તડપતી હે દીલ મેરા, મુઝે પુરકત મહુમદકી
મદીનેસે જો આની હય, તો ઇતના પુછ લેના ટુ,
સખા જલ્દી બતા કેસી, તખીયત હે મહુમદકી
ન હુમ જન્નતમે જાયેગે, નહિ હોજખમે જાયેગે,
ખડે દેખા કરેગે હશ્ર મેં, સુરત મહુમદકી.
દરે જન્નત ફીદવા જખડે, દરવાબ પેં રોકેગા,
તો હોગા હુકમ બાને હો, એ હય ઉમ્મત મહુમદકી.
મીટાયા કુદ્દ દુનીયાંસે, બબાયા દીનકા ડંકા,
દીખાયા નુરકા જલ્લવા, વો હય તાકાત મહુમદકી.

મગલ શાને મોહમદ—કબાલી—

પસદ આઈ ન કોઈ, શકલ પર મુરત મોહમદહી;

હમારે દીલમેં છુપકર, રેહગઈ હસરત મોહમદહી.

ન હમ દોઝખમેં જાએ'ગે' ન હમ જન્નતમેં જાએ'ગે;

ખડે દેખા કરે'ગે હશ્રમેં મુરત મોહમદહી.

મુઝીકો અય ફીશારે કબ્ર સદમે દે અજાયત દે,

જરા દીલકો ખયાના ઇસમે હય હસરત મોહમદહી.

મદીનેકી તરફ લોગોકો જખ જાતે હુએ દેખા,

હમહારે દીલકો તડપાને લગી ઉલફત મોહમદહી.

લહફસે અય ફીશતો તુમ કહા જાતે હો ખેઠાબી;

જરા તમકીન હો ખાતેં કરો હજરત મોહમદહી.

શુલોને રગ તારોને ઝીયા રોઝે અઝલ માંગી;

પુકારા દીલ મેરા દે યા ખુદા ઉલફત મોહમદહી.

ફીઝા જલદી કયામત આએ નીકલે આરબુ દીલકી,

પડેહ સદલે અલા હમ, દેખકર મુરત મોહમદહી.

ખવામે-મોહખખત —રાગ, સારંગ-મઝલે રૌનક.

ખે જર હુએ કૌન, ઔર કહો જરદાર કૌન હુએ !

શુલ કીસ જગેમે આયા હુએ, શુલબાર કૌન હુએ !—ખેજર.

જરવાલોસે ગરીબ. ગરીબોસે આહલેજર,

ગર ન રીસાયતો હોવે. તો સરકાર કૌન હુએ !—ખેજર.

આશક અગર ન હોવે, તો માઅશુક હોવે કૌન !

ખર ખાવફા ન હો, તો જફાકાર કૌન હુએ—ખેજર.

અન્ધેર ગરન હો, તો ઉબલેસે કામ કયા,

રૌનક નહો, તો તાલીખે દીદાર કૌન હુએ—ખેજર.

મજલે-કબાલી—

સિજદેમેં સરે હથ રસુલે સદની હય;
મહસરમેં ગુનેહગારોકી કયા ખુબ બની હય.
લુટતી હય મલીનેમેં સદા પ્રખરી દોલત.
લક્ષ્મી અજબ દિલ મેરે મોલાકા ગની હે;
એક આદ હય ઓર આંદની હર એકકે ઘરમે.
કિસ કિસકી નીગાહોમેં વોહ માહે મદની હે;
એબઝસે દો દુકડે હુવે આંદ પ્રલકપર.
ઊગલીકા ઈશારા હે કે શમશીર ઝનીહે;
મેઅરાજ મેં બેપરહા મિલે અર્શપે હકસે.
હજરતકાલી કયા મરતબા અલ્લાહો ગનીહે;
દીલ મેરા મલીનેમેં હય ગો મય હું દકનમેં
મુજકો તો વતનસે બી ગરીબુલ વતની હય,
હય દોતે નઅતે નબવી ભસકો મોયસ્સર
શાયક ભસે કહેતે, હય વોહ કીસમતકા ધની હય,

ગજલે-નિઝામી— કબાલી

તલવાર ખું મે રગલો અરમાન રેહુ ન બાએ,
મિસમિલકે સરપે કોઈ એહસાન રેહુ ન બાએ.
વાયહા કીયા થા અય દિલ આનેકા આજ ઉસને,
આ રાયશેકા કોઈ સામાન રેહુ ન બાએ
ભર ભરકે બમદેં હમ અબ મય કશેકો સાકી,
મેહફિલમેં કોઈ ખ્યાસા, મેહમાન રેહુ ન બાએ.
લિલ્લાહ ઈસમેં આકર તુમ અપના ઘર બનાલો,
દિલ બાનાએ ખુદા હય વીરાના રેહુ ન બાએ.

[૫૬]

અળ કતલ કર ચુકે તો પામાલ લાશ કરદો,
 ચેહુલી તુમ્હારે દિલમે અરમાન રેહુ ન જાઓ.
 લિલ્લાહુ અપને ઘરસે દુશમનકો તુમ નિકાલો,
 ફિરદોમ કે ચમનમે શયતાન રેહુ ન જાઓ.
 વોહુ તેગ લેકે આઓ ચલ સરકે બલ-નિઝામી,
 ઉલકતકા માઅરેકા, હય મેહાન રેહુ ન જાઓ
 મઝલે-મુલેમાન—

ગમસે હોકર બરકશ કડકા કડક કર રેહુ ગયા,
 ખસ મેરા સીનેમે દિલ ઘડકા ઘડક કર રેહુ ગયા—ગમસે
 હમને જાના આપ આઓ હો જો કુછ કડકા હુવા,
 બાદસે દેખા તો હર ખડકા ખડક કર રેહુ ગયા—ગમસે
 કતલ કરના ગર તુજે મનઝુર થા, તો કીસ લીયે,
 નીમેચકુ મીઆનસે સરકા સરક કર રેહુ ગયા—ગમસે
 તાયરે દિલકુ હુવા કયા ઇસ કફસકે કેહસે,
 છોડકર તીફલે ચમન ફડકા ફડક કર રેહુ ગયા—ગમસે
 અય મુલેમાન એશકકી આતશ હુએ મુજ દિલમે તેરી,
 આગકા શોલાસા કુછ લડકા લડક કર રેહુ ગયા—ગમસે

મઝલે-ખુરશીદ—

છીલકે જીગર પીલકે જીયરા, જાની છોડકે જાતી હય,
 દેકે સોઝેશ લેકે આરામ, મોહબત ફોડકે જાતી હય.
 તનહા આશક તફકે બેહદ, મોર્ગે, બીરમીલકી તરેહ,
 મારકે નયનાં ફોડકે સીના, કોલ યહુ તોડકે જાતી હય.
 રહુમ તો બતા હુઈ કયા ખતા, મત હો કાતિલ અય કસાબ,

ફાટકે ઉમેદ પીકે ખુના, જી હગી ખોદકે જાતી હય.
 ચાદ તો કર કુછ વસ્ત્રકા દીન, દુર તો કર કુછ દિલકા કીન,
 છાંડકે બગલ લુટકે અક્કલ, હેજર નોડકે જાતી હય.
 બારે ખોદા મત કર જુદા, ખુરશેદકુ જાનાસે,
 લોંકકે અલમ કરકે જુખખમ, હડી મોડકે જાતી હય.

પાક-અસમત—રાગ-ગઝલ-લેરવી.

ગયા એખલાશ આલમશે, અજબ એ દૌર આયા હયે,
 ડરે સખ ખલ્ક જાલિમસે, અજબ એ દૌર આયા હયે-ગયા
 ન ચારે મે રહી ચારી, ન લાઇયોમે વફાદારી,
 મહોખખત ઉઠ ગઈ સારી, અજબ એ દૌર આયા હયે-ગયા
 બહોતસે મક ને જાને, ઉમીડો સખ કોઈ માને,
 ખરા ખોટા ન પચેજાને, અજબ એ દૌર આયા હયે-ગયા.
 ચુગલ કરતે ફીરે ચુગલી, ફગલ કરતે ફીરે ફીગલી,
 ફગલ કરતે ફીરે ફગલી અજબ એ દૌર આયા હયે-ગયા.
 હુન્નરમદાન હરબઈ, ફીરેદર બદર ફશવાઈ,
 રજીલ કૌમોકી બેન્યાઈ, અજબ એ દૌર આયા હયે-ગયા.

મુસ્તબદ-હોસેન—રાગ-ગઝલે-કબ્લાલી.

સોતા હયે ગલે લગાકર બહો જખ ચાર પલગપર-કયા નાને અદાસે,
 આતી હયે લપટ પુલોંકી મહેકાર પલ ગપર-ઉસ ખંદે કખાસે.
 હયે સોરખ ને પોશાક તો ઉશગોરે બદનપર-સજતી હયે સબવટ
 રખતા હયે અજબ તરેહકા ગુલબર પલ ગપર-અચલકી જેલાસે.
 સાકીતેરે સદકે તું જરા જામકો લરદે-ને શૌક ખુદાહે,
 ને સાથ રહું ચારકે સરશાર પલ ગપર-સર મસ્ત નીશાસે.

હુએ આરબુ દીલકી બહો આગોશમે-આવે ખાહીશ મેરી,
સોનવે તો હો જાઉં બલદાર પલંગપર-મીનત થે ખુદાસે.
રંગીની તેરે સેરકી સુનકે હુસેન-અબમુશતાક હુવા દીલ,
તુ ખુશ રહે ઓર પાસ હો, દીલદાર પલંગપર-હરદોજ રબસે.

લયલી-મજનુ—ગઝલે, આરામ રાગ-કબ્લાલી

શાનકો મુજકો તેરી યાર તુ બલ જાનેદે,
ગરમી એ ઇશકસે થે, ગમકો પીગલ જાનેદે.—શાનપે.

શૈક હુએ તાબકે મએ તુજકો લપટલુ ખ્યારે,
જેશે શબાબકો ન યુલી ઉબલ જાનેદે—શાનપે.

આગ સીલગી હુએ થે જોખનકી ઉઠે હુએ શૈલે,
ઈસી આતશમેં અએ દીલદાર, તુ ગલ જાનેદે—શાનપે.

મસ્ત ચશમે હુએ મેરી-કચેફ મે ચકચુર હુધ,
થી મસ્તી મે મેરી જાન, નીકલ જાનેદે—શાનપે.

જામ દે મુજકો તુ આરમકા મેરે મજનુ,
કરકે લખરેજ, બહો પએમાના ઉછલ જાનેદે.—શાનપે.

ગઝલે કલયર—

ધુમ હેઅ અરશપે વો શાને ખુદા આતે હેઅ
મીલને અદ્દાહસે યહા શાહે હુદા આતે હેઅ
બા અદબ હુરો મલક કેહ રહે હેઅ દેખો દેખો
આજકી શબ વો શહે હરદો સરા આતે હેઅ
કહા જીખરઈલને ઈસાસે જીયારત કરલો
ધુમસે આજ વો માહુખુબે ખુદા આતે હેઅ
સબ નખી કેહતે હે આપસમે ખુશીસે દેખો
જીસકે મુશતાક હો વો હોશ રૂબા આતે હેઅ

ઢાઢા અઢાઢાને મલકોંસે મીઢા ઢો જુલમત
 આજ માહુખુખ મારે માહેલકા આતે હેઅ
 અખશ હેતા હું અખી ઉમમતે એહમદ કો તમામ
 હેખલો આજ મેરે શમસુદ ઢોહા આતે હેઅ
 શુકરકર ઐ દીલે કલયર ખ તુફેલે કાજી
 હમ ખ હમ લખપે તેરે અદરૂદહુખ આતે હેઅ
 ગઝલે-આશમે-દીલ—

ઉઠો ગલેસે લીપટ જાઓ ફીર નીરખ લેના,
 તમામ રાત પડી હે બનાવ કર લેના.
 હમારે સાથ હે તેરાલી ઈમતેહા અથ તીર,
 તહપકે દીલ જો નીકલ જાયે તો જીગર લેતા
 મજા નહીં હે લડક-પનમે સીના જોરીકા,
 ઉભાર કે જો દીન આધગિ તો ઉભાર લેના
 અલે હો દેખતા હમ તાડતા હુવા મુજકો,
 ખુદાકે વારતે જલદી મેરી ખખર લેના
 રહી નીગાહમે હસરત ઉધેડ—ખુંન દીલમે,
 જડા મજા હસીનોકો ખ્યાર કર લેના.

ગઝલે-શાહ—કુછ નહિ ઓર-સખ કુછ સહિ.

કહતે હય લોક યારો, એહલે જર નહિ તો કુછ નહિ,
 હુવા જખ જર પેહા યારો, ધર નહિ તો કુછ નહિ
 હુવા જખ ધરતો અથ યારો, દીલખર નહિ તો કુછ નહિ,
 દીલખર આઈ જખ તો યારો, મોહખખત નહિ તો કુછ નહિ.
 મોહખખત મીલી અથ યારો, ખુદાસે ના મીલી તો કુછ નહિ,
 ખુદાસે મોહખખત મીલી તો યારો, “શાહ” કહેતે સખ કુછ સહિ.

મઝકે કંવાલી—

મય હય ગુલબાર હય સાકી હય ઘટા છાઈ હય,
 કહડો તોબા શીક નોસે કે બહાર આઈ હય
 કયા બલા ઇશક હય અતાહું તો બદનામ હું મય,
 જાન દેતા હું તો ઉસ શોખકી રૂસવાઈ હય
 પકે વા રશકે પરી ગૈરકે ઘરબતી હય,
 ઉડતી ઉડતી હુઇ હમને લી ખળર પાઈ હય
 કયા જુનુ એજ હય ઉસકે ગુલે આરીજકી બહાર,
 કે અસે દેખીયે ખુદ રફતા હય સૌદાઈ હય
 લખિનાં બખ્શ કા બોસા નો કીયા મૈને તલબ,
 કહા ઉસ શોખને કયા તેરે કબ આઈ હય
 દીલકો પહલુ મેં જગા ઇતલીયે દીહૈ મયને,
 કે ચેય પુરકતમે અનીસે શપે તનહાઈ હય
 શબે પુરકત કે નો એ મુશતરાં જાગે થે હમ,
 કયા તહે ખનજરે કાતીલ હમે નીંદ આઈ હય

કંવાલી—

સાકીને મસતે જામે હકીકત પીલાનાં દીયા
 આંખે મીલાકે મુજકો ખુદાસે મીલા દીયા
 અખ જાન જાએ યા મેરે સરપર મુસીબત આઝ
 ઉલફતકી રાહમે કદમ આગે બડા દીયા
 સોઝે નીહાને ઇશકકા કયા પુછતે હો હાલ,
 દીલકો કીયા કબાખ અગરકો જલા દીયા.
 મય હું ન તુ હે ઓર ઝમી હે ન આસમા,

સખ એક હે જો નકશે દુધકે મીટાદીયા.
અપનાં દમાગ કયુ ન હો અરશે અઝીમ પર;
સર ખવાજએ બુબુરગ કે દર પર કુકા દીયા
દેખા બલા કશાને મોહખતકા ઇંતેરાબ,
એક આહ કી તો અરશે ખરી કે હીલા દીયા
હઝરતકા રવઝા દેખ મહીનેકો જા કલીમ
હમને તુજેહ બેહીશત કા રસતા બતા દીયા

વાંચો, જરૂર વાંચો ! અને ઠગાતાં બચો.

જો તમારે તમારા જુના પુસ્તકો (બુકો) વેચવાના હોય તો આપણા શહેરમા “જો જુના કાગળો વેચવાના” કહી જુમ પાડતા કાઠીયાવાડીઓ અને એવા ખીન કચરાપટ્ટી ખરીદનારાઓને રહી ઠાગળની કીંમતથી આપતા પહેલા હમોને પુછો.

જેથી તમે ઠગાતા બચશો અને જરૂર તમેને લાભ થશે ! મીઝ - ઝોની માફક ઉંચા ઉંટાના ઉભા શીંગ જેવી ખોટી વાતોથી તમેને છેતરાવાનો ભય રહેશે નહિ.

એકવાર પુછો અને પછી મરજી પડે ત્યા વેચશો સલાહ મફત. છુટક ત્યા જરૂરયાતે જુના પુસ્તકો ખરીદનાર તેમજ દરેક જાતનાં નવા પુસ્તકો વેચનાર અને પહોરમામ વીં પીં થી મોકલી આપનાર.

શાં ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

૬૦ રાણીલગાવ-મુસ્ત.

સુરત લીમડાચોકમા આવેલા બાપુ ધનકોરના દેશી મિત્ર પ્રેસમા નાથુભાઈ દેવચંદે છાપી.

નાથ કેના મજાડા, જા બ પુઠાયા.

મધુ એહી અચનલ માહે આયો.

૧૧૧ પા ૨૩

બલીહારી રસીયા ગીરધારી

સુદર રયામ હો તણ અમને-

મધુરાના વાસી-

૧૧૧ પા ૨૪

આ દાઈદલ શ્રી અનાવિલ પ્રિ પ્રેસમા છાપ્યુ કેં બરનપુરી ભામળ, સુરત

